

Dnr KS 2012-390

Munkedals Kommun Budget Budget 2014, plan 2015 – 2017

Korregerad efter beslut i KF 2013-11-28 § 91,92,93
Antagen i KF 2013-08-15 § 44 samt dokumentet korregerad efter beslut
Antagen i KS 2013-06-05 § 102

Innehållsförteckning

Styrning/ledningssystem	3
Organisation	3
Sammanfattning av budget 2014	4
1. Organisation	6
2. Vision 2025	6
2.1 Fullmäktiges verksamhets mål	6
3. Omvärldsfaktorer	7
3.1 Omvärlden Sveriges kommuner och landstings bedömning	7
3.2 Preliminär kostnadsutjämnning 2014	7
4. Principen om god ekonomisk hushållning och balanskravet	8
4.1 Finansiella mål 2014 Munkedal	8
4.1.1 Fullmäktiges lokala riktlinjer för god ekonomisk hushållning	10
4.1.2 Nya lagregler för resultatutjämningsreserv (RUR).....	11
4.1.3 Översikt nyckeltal.....	11
5. Budgetförutsättningar Munkedal	12
5.1 Politiska inriktningar	12
5.2 Resultat	12
5.3 Verksamheternas kostnader	12
5.4 Befolkningsprognos	12
5.5 Skatter	12
5.6 Finansiella poster	13
5.7 Prisökning	13
5.8 Löneökningar	13
5.9 Kapitalkostnader	14
5.10 Verksamhetsförändringar	14
6. Kommunfullmäktiges beslut	15
7. Budget 2014 plan 2015-2017	15
7.1 Kommunbidrag mnkr	15
7.2 Resultatbudget mnkr	16
7.3 Investeringsbudget 2014	17
8. Nämndsredovisning	19
8.1 Övriga nämnder	19
8.2 Koncernbolag/andra verksamheter	20
8.3 Kommunstyrelsen	21
8.3.1 Sektor för Vård och Omsorg	22
8.3.2 Sektor för Stöd.....	25
8.3.3 Sektor för Barn och utbildning.....	27
8.3.4 Sektor för Samhällsbyggnad	29
8.3.5 Kommunledningskontor.....	31
8.4 Byggnadsnämnd	34
9. Personal	35
10. Framtid kommunen i sin helhet	36

Bilagor:

Bilaga 1: Beslutat Styrkort 2014 KF (reviderat 2013-08-15 §45)

Bilaga 2: Tjänstemannastyrkort 2014 (6 st)

Bilaga 3: Verksamhetsförändringar som inte prioriterats i budget 2014

Bilaga 4: Inkommen skrivelse från fackliga organisationen

Bilaga 5: Budgetskrivelse för Miljönämnden i mellersta Bohuslän

Bilaga 6: Konsekvensbeskrivning av neddragning av 0,2 mnkr från Miljönämnden i mellersta Bohuslän

Styrning/ledningssystem

En målmedveten styrprocess vars syfte är att påverka organisationens beslut och beteende i en given riktning vad gäller ekonomi, prestationer och kvalitet.

Organisation

Kommunens tjänsteorganisation delas in i fyra sektorer; sektorerna för barn- och utbildning, stöd, vård och omsorg samt samhällsbyggnad. Personal/lön, ekonomi, administration ingår tillsammans med enheten för tillväxt och kultur i kommunledningskontoret.

Kommunstyrelsens ansvar omfattar i princip all verksamhet och är också anställningsmyndighet för all kommunal personal (oavsett var i organisationen de befinner sig). Kommunchefen har ett helhetsansvar för kommunens verksamhet.

Kommunen har fördjupat sin samverkan mellan Munkedal, Sotenäs och Lysekil inom områdena IT, miljö och lön. IT-samverkan har pågått sedan 2012 och miljö startades upp från och med 2013. Lönefunktionen kommer att träda i kraft 2014.

Styrning och ledning genom dialog och samverkan

Styrningen av kommunen inriktas mot vision, mål och strategier som kommunfullmäktige fastställer i samband med ställningstagandet till mål- och resursplanen.

Kommunfullmäktige beslutar om kommande års mål och resursplan senast i juni månad. Den utgör en länk mellan kommunens vision och övergripande mål och det dagliga arbetet ute i verksamheterna.

Kommunfullmäktige anger kommunövergripande vision, mål samt strategier inom fokusområdena (ekonomi, kund, medarbetare, hållbart samhälle, arbetssätt), men överlåter till nämnderna att inom dessa riktlinjer svara för genomförandet. För budgetåret 2014 är kommunfullmäktiges styrkort tillika kommunstyrelsens. På sektornivå utgår man från kommunfullmäktiges mål, strategier och mått och bryter ner dessa till sektorstyrkort som antas i juni. Målen skall vara mätbara och uppföljningsbara. Samtliga mål ska vara av betydelse för god ekonomisk hushållning. Under hösten kommer sektorernas mål kompletteras med aktiviteter.

Nämnderna tilldelas i budgetsammanhang *kommunbidrag (budgetram)* av kommunfullmäktige för verksamheten. Kommunbidraget fördelas ut med 1/12 per månad. Nämndens uppgift under året är att inom kommunbidragets ram bedriva verksamhet enligt beslutad vision och strategi. Tilldelat kommunbidrag/ram utgör den yttersta restriktionen för verksamheten. Om resurserna inte räcker till den planerade/pågående verksamheten måste nämnden vidta åtgärder så att verksamheten ryms inom den anvisade ramen.

Rapportering/Uppföljning:

För att kommunens styrsystem skall fungera måste uppföljningsprocessen skötas på ett systematiskt och regelbundet sätt i tiden samt innehålla både ekonomi, prestationer och kvalitetsaspekter.

Uppföljning av mål och budget rapporteras till kommunfullmäktige i delårsbokslut april, augusti och årsbokslutet. Vid dessa tre tillfällen sammanställs ekonomisk prognos och verksamhetsuppföljning för hela kommunen. Utöver dessa tillfällen sker ekonomisk uppföljning månadsvis med prognoser för helåret.

Nystart mål- och kvalitetsarbete

Under hösten 2012 påbörjades en översyn av befintlig målstyrningsmodell. Arbetet leds av kommunchefen. Arbetet pågår under 2013 och beräknas vara klart under hösten 2013. För att kunna starta upp med en omarbetad styrmodell inför budget 2015.

Projekt förbättrad organisation

Kommunen har under 2012-2013 deltagit i ett ESF-projekt tillsammans med Sotenäs kommun. Under våren utbildades samtliga chefer i ledarskap och organisationsutveckling. Under hösten samt en bit in i 2013 fortsatte kommunens ledningsgrupp och utsedda nyckelpersoner med en fördjupad del av utbildningen. Som ett led i fortsättning på denna utbildning kommer under 2013, förnyelse av ledarskapspolicyn, framtagande av gemensam värdegrund samt medarbetarpolicy, samt uppstart av projekt Ständiga förbättringar.

Munkedals kommun ingår i ett kvalitetsprojekt kallat Kommunens kvalitet i korthet (KKIK) och där ett antal av dessa mått ingår i kommunfullmäktiges styrkort som en del i styrningen och verksamhetsutvecklingen.

Mål och budgetprocess

Övergripande förutsättningar och ramberäkning

Fas 1

I början av året fastställer den politiska ledningen övergripande politiska målsättningar/inriktningar samt ekonomiska mål för kommunen.

Fas 2

Beräkning av skatteintäkter och tillgängliga resurser sker utifrån Sveriges kommuners och Landstings (SKL) skatteprognoser.

Beräkning av kostnader

Fas 3

En preliminär resursberäkning tas fram. Uträkningar för avsättningar till löner och prisjusteringar görs. Nämnderna får förslag till preliminära ramar utifrån målsättningar, skatteprognoser, avsättningar samt eventuella förändringar. Diskussion om behovsförändringar och andra faktorer som påverkar nämndernas ramar tas fram.

Politisk process

Fas 4

I maj behandlar Byggnadsnämnden sin budget. Kommunstyrelsen tar beslut om budget i juni. Kommunfullmäktige fastställer kommunens budget (*mål, utdebitering, investering, ramar*) senast juni månad.

Detaljbudget

Fas 5

Nämndernas budgetarbete efter fastställda ramar och mål arbetar sektorerna med detaljbudgeten för att kunna få full effekt av eventuella justeringar.

Sammanfattning av budget 2014

Utdebitering

Från och med 2013 höjdes skatten med 50 öre. Den primärkommunala skattesatsen uppgår därmed till 22,83 kr för år 2013. För 2014 föreslås denna vara oförändrad.

Politiska inriktningar

- Resultat 1 % av skatter och bidrag, avsatt 5,1 mnkr.
- Nytt utjämningsystem innebär att Munkedals avgift till kostnadsutjämningsystem skulle minska med cirka 17,384 mkr vilket innebär en väsentlig resursförstärkning i budgeten.
- Ingen avsättning görs till pensioner
- Max investeringsnivå till 29,2 mnkr
- Befolkning 10 190 invånare (grund för skatteberäkningar 2014)
- Förändring i styrkort (utveckla landsbygd + investeringsram)

Budgeterat resultat

- Budgeterat resultatet uppgår till 5,100 mnkr d.v.s. 1 % av skatter och generella bidrag. Resultatet är antaget av KF 2012-11-29 §79. Utgångspunkten för budgeten är kravet på god ekonomisk hushållning. Att budgetera med ett lägre resultat än 2 % är inte förenligt med god ekonomisk hushållning. Beslut som påverkar det budgeterade resultatet är:

Inledning

Övergripande förutsättningar och ramberäkning

Avsättning till centrala poster såsom löneökningar, kapitalkostnader har finansierats. Totalt avsatt är 12,494 mnkr. För att ett budgeterat resultat på 5,100 mnkr skall skapas, krävs en minskning av verksamhetens ramar på totalt 1,923 mnkr.

Inom verksamheten har vissa prioriteringar valts att genomföras under 2014 såsom demografiska och lagstyrda förändringar mellan åren på totalt 5,277 mnkr. Dessa prioriteringar anpassas inom kommunstyrelsens ram och skall konsekvensbeskrivas. Även den minskningen av ram centralt skall konsekvensbeskrivas. Totalt kommer 7,200 mnkr konsekvensbeskrivas. De anpassningar som beslutats är uppdelade i två delar. Dels pågående åtgärdsutredningar och dels procentuell fördelning av återstoden av anpassning utifrån verksamheternas storlek.

I novembers beslut i kommunfullmäktige fick kommunstyrelsen ett tilläggsanslag på 2,530 mnkr pga. att främst inom sektor Stöd inte kunde genomföra vissa neddragningar fullt ut. Detta innebär att man minskade anpassningarna.

Kommunfullmäktige att det inom kommunstyrelsens ram ska skapa en post på 1,000 mnkr för oförutsedda utgifter. Tilläggsanslaget genererar ett minskat budgeterat resultat om inte prognostiserade AFA-peng tillkommer under 2014.

Steg 2

Prioriterade

verksamhetsförändringar (utökningar och anpassningar)

Ökade kostnader Valnämnden (val)	0,400
Summa smånämnder	0,400

Färre köpta platser gymnasiet	-0,350
Prishöjning köpta platser gymnasiet	0,800
Minskade personalkostnader för ped personal i Hedekas	-0,500
Skolskjutsar ökade kostnader vt 2014 för turen Hedekas-Kungsmark	0,800
Ökade kostnader särskolan	0,200
IT-satsning Datorer (politisk)	0,300
Minskning av dagbarnvårdare	-0,450
Drift nytt datasystem	0,100
30 % förstelärartjänst	0,200
Utredning Hemmaplanlösning samverkan	-0,400
<i>% anpassning: Minskade tjänster förskola/grundskola 2,75 åa samt 0,5 åa bitr. rektor Kungsmarksskolan</i>	-1,606

Summa BoU -0,906

Köpta platser LSS	-1,500
Korttidsplatser LSS	0,100
Köpta platser socialpsykiatri	-1,600
Boende centrum vägen	-0,250
Personlig ass LSS adm/översynrapportering	0,110
Lägre kostnader försörjningstöd	-0,150
Utredningar, Vägledande bestämmelser LSS	-0,100
Utredning, Omsorgsresor	-0,050
Utredning, Avsluta LSS insatser vid placering i gruppbolande	-0,100
Utredning, Översyn kostnadsersättning och hyra LSS-boenden	-0,100
Biståndsbedömare	0,550
Familjehemssekreterare	0,550
% Anpassning senareläggning av äskanden ovan biståndsbedömare och familjehemssekreterare samt indragning av utbildningsmedel	-0,670
Äskande KF, ökat kommunbidrag KF 2013-11-28 §92	2,230

Summa Stöd -0,980

Utökning av personal (Politisk 2013)	0,500
Bemannning på SÄBO enligt föreskrift	3,200
Sjuksköterska enligt föreskrift	0,550
Besiktning/service av taklyftar	0,200
Stänga särskilda 6 boendeplatser 3 st Allégården, 3 st Vässjegården	-1,048
Stänga 3 korttidsplatser Ekebacken	-0,300
Utredningar, Vägledande bestämmelser	-0,100
Öka nattbemanning enligt föreskrift	0,960
% Anpassning. Ej höja nattbemanningen på särskilda boenden enligt ovan	-0,769

Summa Vård o Omsorg 3,193

Fastighetsunderhåll höjning 25 kr/m ²	1,050
Sänkt anslag miljönämnden	-0,200
Ersättning från Munkedals Vatten AB	-0,100
Driftkostnader för fastigheter (uppräkning)	0,150
Beräknade intäkter för lokaler till lön	-0,350
Minskade intäkter Finsam	0,120
Minskade driftkostnader Fisketorpsskolan	-0,350
Lägre energikostnader Hällevadsholms skola	-0,200
Ospecificerade medel	0,100
<i>Utredning: Riksbyggen. KF beslut 25/4.</i>	
<i>Fastigheterna övergår till kommunal förvaltning.</i>	-0,700
Utredning: lokalfråga för de fackliga organisationerna	-0,050
% Anpassning	-0,436
Utökad kommunbidrag KF nov för livsmedel och kostchef.	0,300
Summa Samhällsbyggnad	-0,666
Personalkostnader	-0,090
Indexreglerade avtal inom område Fritid	0,035
Allaktivitetshus (Politisk)	0,700
Heltidsprojektet (Politisk)	0,750
Rtj. Mitt Bohuslän utökad medlemsavg.	0,090
Utredning: Övrigt, minskade kostnader	-0,250
Utredning: Kommunchef	
Utredning: IT- genomlysning	-0,200
% anpassning: Administrativa utgifter, krus o konferens, återhållsamhet	-0,398
Summa Kommunledningskontor	0,636
Personalkostnader	-0,090
Indexreglerade avtal inom område Fritid	0,035
Allaktivitetshus (Politisk)	0,700
Heltidsprojektet (Politisk)	0,750
Rtj. Mitt Bohuslän utökad medlemsavg.	0,090
Tilläggsanslag KF	0,090
Utredning: Övrigt, minskade kostnader	-0,250
Utredning: Kommunchef	
Utredning: IT- genomlysning	-0,200
% anpassning: Administrativa utgifter, krus o konferens, återhållsamhet	-0,398
Summa Kommunledningskontor	0,636
Utredning: Miljö – genomlysning (effektivisering i samband med samarbetet)	-0,200
% anpassning	-0,020
Flytt av kommunbidrag pga omorganisation	-1,521
Summa Byggnadsnämnd	-1,741
Finans: Utredning: minska driftkostnader investeringar, ökat avkastningskrav, översyn ägarstyrning	-0,850

Nämndernas ramar, mnkr	Budget 2013	Budget 2014	Förändring av ramar*
Kommunstyrelsen varav	503,758	506,556	2,798
-Rtj .Mitt Bohuslän	9,277	9,367	0,090
-It nämnd	2,269	2,069	-0,200
-Miljönämnd	1,735	1,796	0,061
Kommunledningskontor	55,89	56,526	0,636
Sektor för samhällsbyggnad	75,889	75,223	-0,666
Sektor för BoU	182,442	181,536	-0,906
Sektor för VoO	110,7	113,893	3,193
Sektor för Stöd	78,837	77,857	-0,980
Byggnämnden	2,296	0,555	-1,741
Kommunfullmäktige	0,897	0,897	0,000
Revisionen	0,729	0,729	0,000
Överförmyndarnämnden	0,78	0,780	0,000
Valnämnden	0,01	0,410	0,400

*0,850 mnkr ligger som anpassning centralt på finanssen.

Kommunstyrelsens ram

Kommunstyrelsen har fått en ökad ram år 2014 jämfört med år 2013 med 2,798 miljoner kronor.

Kommunfullmäktige beslutade att:

- bevilja utökning av medlemsavgift på 0,090 mnkr till Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän.
- att inte medge äskande från miljönämnd utan beslutade om en minskad ram på totalt -0,214 mnkr.
- Tilläggsanslag till kommunstyrelsen på 2,530 mnkr i novembers beslut. Att det inom kommunstyrelsens ram ska skapa en post på 1,000 mnkr för oförutsedda utgifter. Tilläggsanslaget genererar ett minskat budgeterat resultat om inte prognostiserade afa peng tillkommer under 2014.
- Flytt av budgetram för miljönämnd från byggnadsnämnd till kommunstyrelsen 1,521 mnkr.

Prioriteringar

Det som prioriterats i budget 2014 är främst ökad bemanning på särskilda boenden. Anpassningarna för att genomföra detta har främst varit minskade tjänster i förskola/grundskolan, köpta gymnasieplatser, utredningar om effektiviseringar inom samtliga verksamhetsområden.

Byggnadsnämndens ram

Byggnadsnämnden har fått en minskad ram år 2014 jämfört med år 2013 med -1,741 mnkr. Största orsaken till minskad ram är att miljöverksamheten har flyttats till kommunstyrelsen. Främst ligger anpassningarna hos miljöverksamheten -0,220 mnkr.

Smånämndernas ram

Övriga nämnder har oförändrad ram förutom valnämnden som fått en ökad ram år 2014 pga valår.

Avsatta medel

Avsatta medel för löner och kapitalkostnader på 12,494 mnkr fördelas ut i verksamheten under budgetåret.

Investeringar

Samtliga investeringar måste rymmas inom budgeten för kapitalkostnader. Kommunfullmäktige har beslutat om en investeringsbudget för 2014 som uppgår till max 29,2 mnkr. Investeringsbudgetramen för år 2014 har revideras då VA-verksamheten bolagiserats.

ännu viktigare inför de kommande stora utmaningar som Sveriges kommuner står inför.

3. Omvärldsfaktorer

Kommunens ekonomi är beroende av hur omvärlden utvecklas. Avsnittet nedan beskriver i korthet väsentliga omvärldsfaktorer.

3.1 Omvärlden Sveriges kommuner och landstings bedömning

Svensk ekonomi går långsamt mot bättre tider. Efter en vinter med mycket svag tillväxt tar nu svensk ekonomi bättre fart inför vår och sommar. Det blir dock inte tal om några högre tillväxttal, utan svensk ekonomi hålls även fortsättningsvis tillbaka av en dyster utveckling i vår omvärld. I år växer BNP med 1,5 procent och nästa år beräknas tillväxten bli 2,5 procent. Den måttliga tillväxten innebär att arbetslösheten dröjer sig kvar kring 8 procent. Det är först en bit in på nästa år som läget på arbetsmarknaden mer påtagligt börjar förbättras. Det svaga arbetsmarknadsläget i kombination med en fortsatt stark krona håller tillbaka pris- och löneutvecklingen. Det låga inflationstrycket begränsar tillväxten i skatteunderlaget. I reala termer, dvs. efter avdrag för pris- och löneökningar, är däremot skatteunderlagets tillväxt fortsatt stark i år.

Nästa år begränsas tillväxten av sänkta pensioner. Åren 2015 och 2016 beräknas skatteunderlaget reellt sett växa med över 1,5 procent. Den starka tillväxten är ett resultat av den återhämtning som beräknas ske på arbetsmarknaden. Både 2015 och 2016 växer sysselsättningen med över 1 procent. Tillväxten i svensk ekonomi är i hög grad ett resultat av inhemska faktorer – såväl konsumtionen som investeringarna växer snabbt. Den fortsatt relativt svaga utvecklingen internationellt, och då inte minst i Europa, innebär att exporten lämnar ett förhållandevis begränsat bidrag till tillväxten. Den fortsatta lågkonjunkturen innebär att priser och löner utvecklas långsammare än normalt. Men i takt med att resursutnyttjandet stiger ökar också pris- och löneökningstakten. Under 2013 och 2014 ökar timlönerna med under 3 procent för att sedan öka under 2015-2016. Den underliggande inflationen (KPIX) stiger samtidigt från 0,8 till 1,7 procent.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
BNP*	3,7	1,2	1,5	2,5	3,3	3,3
Syssels. timmar*	2,4	0,7	0,3	0,5	1,2	1,2
Öppen arbetslös.	7,8	8,0	8,1	8,0	7,3	6,6
Timlön, nationalr.	2,7	2,9	2,8	2,9	3,2	3,6
Timlön, konjunktur	2,5	3,0	2,7	2,7	3,0	3,6
KPIF	1,1	1,1	0,8	1,2	1,5	1,7

KPI	2,4	2,0	1,5	0,8	1,7	1,6
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

3.2 Preliminär kostnadsutjämnning 2014

I december 2012 presenterade regeringen sitt förslag till nytt utjämnningssystem. Effekterna av förslaget beräknades i 2012 års nivå. Förslaget har varit på remiss och slutgiltigt beslut kan förväntas komma i riksdagen under sen höst. Kommunernas planeringsförutsättningar inför utjämningsåret 2014 avseende utfall i utjämnningssystemet är därför mindre stabila än på mycket länge. Då inget beslut om förändringar i utjämnningssystemet har fattats, har SKL gjort en preliminär beräkning av kostnadsutjämnningen för bidragsåret 2014 utifrån nuvarande utjämnningssystem.

Det är denna prognos som SKL:s planeringsförutsättningar baseras på, tills annat beslut fattas i riksdagen. För att ge kommunerna en rimlig chans att förbereda sig för ett eventuellt beslut om förändringar i systemet presenterar SKL även en preliminär beräkning av kostnadsutjämnningen för bidragsåret 2014 utifrån regeringens förslag till nytt system. Införandebidrag ges, vid ett eventuellt nytt utjämnningssystem, till de kommuner som får ett negativt utfall av förändringar i utjämnningssystemet, inklusive införandebidraget.

Beloppet tas från det generella statsbidraget och försämrar samtliga kommuners regleringspost med 280 kronor per invånare år 2014. För Munkedals del innebär detta ca 3 miljoner mindre än det prognostiserade beloppet på ca 20 mnkr. För budget 2014 innebär det att vi får ca 17 mnkr.

4. Principen om god ekonomisk hushållning och balanskravet

Enligt kommunallagen 8 kap §1 skall kommunen ha en god ekonomisk hushållning. Begreppet har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv.

Kravet på god ekonomisk hushållning grundar sig på att kommunens ekonomi ska ha förutsättningar för att klara av befolkningens behov både nu och i framtiden. Ekonomisk hushållning kan definieras som; att hushålla i tiden och över tiden. Det vill säga att väga ekonomi mot verksamhet på kort sikt, samt att väga verksamhetens behov nu och mot verksamhetens behov på längre sikt. Om man under ett år förbrukar mer pengar än man får in innebär det att det blir kommande år, eller kommande generationer som måste betala för denna överkonsumtion.

Balanskravet innebär att intäkterna varje år måste balansera kostnaderna. Blir resultatet negativt måste det regleras inom tre år.

Enligt god ekonomisk hushållning innebär att det budgeterade resultatet bör ligga på en nivå som säkrar överskott. Kommunens resultat bör uppgå till 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Skälen till detta anges nedan:

- **Värdesäkra det egna kapitalet:**

Att inte förbruka sin förmögenhet för att täcka dagens löpande behov. Om kommunen endast gör nollresultat så uppfylls visserligen balanskravet, men med oförändrat eget kapital urholkas dess värde i takt med inflationen. Detta visar sig i successivt sjunkande soliditet.

- **Egenfinansiering av investeringar**

Kommunen ska kunna finansiera sina investeringar med egna medel över tiden, vilket kräver överskott i driftbudgeten. Lån skall endast ses som ett sätt att tillfälligt utjämna större variationer i investeringsbehoven.

- **Reservera utrymme för stigande pensionskostnader:**

Den årliga uppräknings av den del av pensionsförpliktelsen till de anställda, som inte upptagits som en skuld i balansräkningen, innebär att vi skjuter kostnader framför oss, i form av framtida pensionsutbetalningar. Resultatnivån bör därför täcka ökningen av hela pensionsåtagandet, d.v.s. även för den del som redovisas som ansvarsförbindelse.

- **Anpassning till kommunens risk exponering och eventuella övriga osäkerhetsfaktorer:**

För att det årliga resultatet garanterat skall nå upp till den nivå som krävs för att täcka ovan nämnda behov, bör budgeten dessutom innehålla en marginal för oförutsedda händelser.

Det är angeläget att analysera hur produktiv den kommunala verksamheten i realiteten är.

Kommunen skall kunna redovisa vad och hur mycket medborgarna får för sina inbetalda skatter, taxor eller andra avgifter. En framgångsfaktor vid produktivitetmätning är att vi jämför oss med andra kommuner. Syftet är att analysera skillnader i produktivitet och lära av varandra. För att kommunen skall upprätthålla god ekonomisk hushållning bör verksamheterna över tiden vara minst lika produktiva som riksgenomsnittet, med beaktande av strukturella skillnader.

- **Hantering av resultatutjämningsreserv (RUR)**

En nyhet i kommunallagen 8 kap 1 § är att fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning och att riktlinjerna skall ta sin utgångspunkt från det ekonomiska läget och ska ha ett långsiktigt perspektiv.

Om RUR används måste riktlinjerna för god ekonomisk hushållning även omfatta hanteringen av en sådan reserv. Mer information finns i riktlinjen för god ekonomisk hushållning och hantering av RUR.

4.1 Finansiella mål 2014 Munkedal

Enligt kommunallagen ska kommuner i samband med budgeten ange finansiella mål för ekonomin som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Målen ska följas upp i årsredovisning och i delårsbokslut. Revisorerna ska skriftligen göra en bedömning om resultaten i årsbokslut och delårsrapport är förenliga med beslutade finansiella mål. Men de finansiella målen innehåller ofta ambitionsnivåer för några av följande storheter:

- **Årets resultat**
- **Nivå för eget kapital eller soliditet**
- **Självfinansieringsnivå för nya investeringar**
- **Nivå för skattesats**
- **Krav på förvaltningar och företag**
- **Om kommunen väljer att använda sig av RUR ska riktlinjerna för god ekonomisk hushållning även innehålla: Hantering av RUR**

En nyhet är att dessa beskrivningar också bör ha ett långsiktigt perspektiv, se riktlinjer god ekonomisk hushållning.

Munkedals kommuns finansiella mål

Kommunfullmäktiges styrkort är tillika kommunstyrelsens och skall hålla över en fyraårsperiod, dock med vissa justeringar av mål och mått. Antaget KF 2012-11-29 §79 för år 2014.

Styrkortet är reviderat i KF 2013-08-15 § 45 under fokusområdet ekonomi, där nettoinvesteringarna justerades från 37,0 mnkr till 29,2 mnkr.

MÅL

- **Soliditetsmål:** Positiv soliditetsutveckling, d.v.s. förbättras jämfört med 2013 (2012 36,5 %)
- **Investeringsmål:** Nettoinvesteringarna uppgår högst till 29,2 mnkr
- **Pensionsmål:** Under mandatperioden avsätta 10 mnkr till pensionsskulden
- **Resultat enligt god ekonomisk hushållning,** som över tid ger ökat handlingsutrymme

Genom att:

- i alla tjänsteskrivelser tydliggöra ekonomiska konsekvenser.
- kritiskt granska investeringar
- månatlig ekonomisk uppföljning
- avsättning sker då utrymme ges i resultatet

Mätbara mått

- **Positiv soliditetsutveckling** förbättras jämfört med 2012
- **Verksamhetens nettokostnadsandel** ska högst vara 98 %. Nettokostnaderna får inte öka snabbare än skatteintäkter och generella bidrag
- **Minskad pensionsskuld** (243 mnkr år 2012)
- **Årets resultat:** skall uppgå till 1 % av skatteintäkter och generellt statsbidrag (5,1 mnkr)

4.1.1 Fullmäktiges lokala riktlinjer för god ekonomisk hushållning

En nyhet i kommunallagen 8 kap 1 § är att kommunfullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Om vissa angivna förutsättningar är uppfyllda får man reservera och disponera medel till/från en RUR. Om RUR används måste riktlinjerna för god ekonomisk hushållning även omfatta hanteringen av en sådan reserv. Ökad tydlighet att balanskravet avser ett specificerat balanskravsresultat.

Riktlinjerna ska ta sin utgångspunkt från det ekonomiska läget samt att de även bör ha ett långsiktigt perspektiv. Riktlinjerna bör även innehålla en uttolkning av vad god ekonomisk hushållning betyder för kommunen och hur de mer konkret kan uppnås.

Vidare kan de långsiktiga målen för god ekonomisk hushållning beskrivas. Dessa kan sedan vara utgångspunkt för de mål och riktlinjer för verksamheten som avses i 8 kap 5 §. Riktlinjerna bör behandlas som ett separat beslutsärende eller samordnas med budgetbeslutet men då bör riktlinjerna framgå på ett tydligt sätt.

Balanskrav

Balanskravet är enligt kommunallagen att intäkterna ska överstiga kostnaderna och att det även ska budgeteras för detta inom kommunen för varje enskilt år. Uppfylls inte detta ska kommunen under de kommande tre åren återställa det egna kapitalet genom motsvarande positiva resultat. För att bedöma om kommunen klarar det lagstadgade balanskravet används balanskravsresultat som är årets resultat minus reavinst och avsättningar till pensionsreserven samt övriga poster.

Kommunalskatt 2013

En viktig del av bedömningen av en kommuns finansiella kapacitet är vilken möjlighet kommunen har att påverka sina inkomstkällor. En redan hög kommunalskatt ger till tex. ett mer begränsat handlingsutrymme att generera en intäktsökning denna väg. Den primärkommunala skattesatsen uppgick år 2011 till

22,76 kr, vilket är 1,18 kr högre än genomsnittet i regionen.

En skatteväxling beslutades under 2011 mellan kommunerna och regionen, vad gäller kollektivtrafiken. Denna växling innebar att från och med 2012-01-01 blev den kommunala skattesatsen 22,33 kr, en sänkning med 0,43 öre.

Under 2013 beslutade kommunfullmäktige att skattesatsen skulle vara 22,83 kr dvs en höjning på 0,50 öre.

	Kommunal skatt	Landstings skatt
<i>Innan skatteväxling</i>	22,76	10,45
<i>Skatteväxling</i>	-0,43	0,43
Summa	22,33	10,88
Skattehöjning	0,50	
Summa	22,83	

Soliditet

Soliditet är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella utrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats med egna medel. Soliditeten har saktat förbättrats under de senast åren. Det är viktigt för kommunen att förstärkningen av soliditeten fortsätter kommande år.

Borgensåtagande

Stora borgensförbindelser kan betyda väsentlig finansiell risk för kommunen i form av övertagande av lån alternativt ägartillskott. Munkedals kommun hade totalt borgensåtaganden på 176,9 mnkr vid årsskiftet 2012.

Pensionsåtagande, Ansvarsförbindelse

Kommunens pensionsskuld, ansvarsförbindelse inklusive löneskatt uppgick till 236,4 mnkr år 2012, varav den största delen (95 %) redovisas inom linjen bland ansvarsförbindelser.

Pensionskulden som ligger utanför balansräkningen förväntas vara på samma nivå under 2013 och därpå följande åren.

Pensionskostnader i fasta priser

Mnkr	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	236,4	236,3	233,9	233,3	233,7	234,0

Källa: Skandia pension

4.1.2 Nya lagregler för resultatutjämningsreserv (RUR)

Från och med 2013 blir det möjligt att reservera till eller disponera medel från en resultatutjämningsreserv.

Möjlighet finns att göra reserveringar av överskott för 2010–2012. Detta förutsätter att Kommunfullmäktige under 2013 fattar ett sådant beslut i samband med budgeten, samt om hur hanteringen av denna reserv ska gå till. Reserverade medel kan disponeras redan under 2013.

RUR synliggörs och kommenteras i den finansiella analysen, bl a via en "budgeterad

balanskravsutredning" samt i specifikationen av det budgeterade egna kapitalet. Ev reservering till RUR från åren 2010–2012 (inkl riktlinjer) ska vara beslutad senast samtidigt som beslut fattas om budget 2014, om kommunen avser att disponera medel från RUR. Denna hantering ska framgå av riktlinjerna för god ekonomisk hushållning för kommunen.

Det främsta syftet med lagändringarna är att kommuner i Balanskravsutredningen ska få möjligheter att utjämna intäkter över tid och därigenom få bättre förutsättningar att möta effekterna av konjunkturvariationer.

4.1.3 Översikt nyckeltal

Resultaträkning (Belopp i mnkr)	10 ÅRS ÖVERSIKT											
	Utfall 2007	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Budget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017	
Verksamhetens intäkter	117	110	103,8	108	101	123	90	91	92	93	94	
Verksamhetens kostnader	-516	-529	-533,5	-540	-552	-581	-579	-593	-608	-623	-638	
Avskrivningar	-20	-22	-19,1	-20	-22	-19	-20	-20	-20	-20	-20	
Verksamhetens nettokostnader	-419	-441	-449	-452	-473	-477	-509	-522	-536	-550	-564	
Skatteintäkter	336	353	355	360	368	371	397	395	411	430	450	
Generella statsbidrag och utjämningsbidrag	102	101	107	119	117	121	118	138	136	134	132	
Finansiella intäkter	3	4	3	2	1	2	0	0	0	0	0	
Finansiella kostnader	-11	-13	-8	-11	-6	-6	-6	-6	-7	-8	-8	
Resultat före extraordinära poster	11	6	8	19	7	11	0,5	5,1	4,5	6,6	9,8	
Extraordinära intäkter	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Extraordinära kostnader	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Årets resultat	11	6	8	19	7	11	0,5	5,1	4,5	6,6	9,8	
Balansräkning (Belopp i mnkr)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2016	
Anläggningstillgångar	360	357	376	384	378	382	315	330	338	347	358	
Omsättningstillgångar	106	123	98	97	113	118	198	198	198	198	198	
Summa	466	480	474	480	491	500	513	528	536	545	556	
Eget kapital	132	138	145	164	171	182	183	188	193	195	202	
Skulder	334	342	329	316	320	317	330	339	343	350	354	
Summa	466	480	474	480	491	500	513	528	536	545	556	
NYCKELTAL												
Kostnader/intäkter												
Nettokostnadsandel av skatter och statsbidrag, %	96	97	97	95	98	97	99	98	98	98	97	
Långsiktig betalningsförmåga												
Soliditet, %	29	29	31	34	35	36	36	36	36	36	36	
Låneskuld												
Låneskuld, mnkr	219	219	188	188	205	205	222	226	231	231	235	
Investeringsnivå												
Nettoinvesteringar, mnkr	34	26	44	27	20	33	37	29,2	30	30	30	
Resultat												
Enligt balanskravet	3,9	-0,8	7,5	14,1	2,0	12,8	0,5	5,1	4,5	6,6	9,8	
Kommunens skattesats	22:76	22:76	22:76	22:76	22:76	22:33	22:83	22:83	22:83	22:83	22:83	
Invånarantal 31 december	10 256	10 245	10 246	10 181	10 223	10 173	10 230	10 190	10 200	10 210	10 210	

5. Budgetförutsättningar Munkedal

Utgångspunkten för budgeten är kravet på god ekonomisk hushållning. Kommunbidraget i budget 2014 är utgångspunkten vid beräkningarna. Processen i årets budgetarbete har sin utgångspunkt i de politiska ekonomiska inriktningarna. Budgetarbetet har beretts i den politiska budgetberedningsgruppen som består av en representant från varje parti.

Dessa aviseringar innebar inför 2014:

5.1 Politiska inriktningar

- Resultat 1 % av skatter och bidrag, 5,1 mnkr.
- Budgeterar utökning av intäkter. Nytt utjämningsystem har antagits. Beslutet innebär att Munkedals avgift till kostnadsutjämningsystemet minskar med cirka 17,384 mkr vilket innebär en väsentlig resursförstärkning i budgeten
- Ingen avsättning görs till pensioner
- Max investeringsnivå 29,2 mnkr
- Befolkning 10 190 invånare (grund för skatteberäkningar 2014)
- Förändring i Styrkort (utveckla landsbygd)

Andra viktiga förutsättningar i budgetarbetet att titta på är:

- Skatteintäkter och statsbidrag
- Befolkningsutveckling
- Pris och löneökningar
- Kapitalkostnader
- Lagstyrda tvingande förändringar
- Finansiella poster såsom räntor, pensioner, internränta, sociala avgifter mm

5.2 Resultat

Kommunen har redovisat positiva resultat under de senast 13 åren. Det genomsnittliga resultatet under perioden 2010-2012, i relation till skatteintäkter och statsbidrag är 2,56 %. Det är en godkänd nivå utifrån begreppet god ekonomisk hushållning. De budgeterade resultaten för 2013 och 2014 är inte i nivå med normen enligt god ekonomisk hushållning som är 2 %.

5.3 Verksamheternas kostnader

Kommunbidraget i budget 2013 är utgångspunkten vid beräkningarna.

5.4 Befolkningsprognos

I en prognos för 2012 till 2042, gjord av SCB 2012, prognostiseras en minskning av befolkningen fram till 2014 med 103 personer (1 procent). Från 10 223 till 10 120 invånare (prognosen gjordes innan 2012 års slut). Efter 2014 beräknas dock befolkningen öka med 340 personer (33,7 procent) till år 2042, från 10 120 till 10 461 antal invånare.

Prognosen för befolkningsutvecklingen är kommunens egen. SCB beräknar att invånarantalet baserat på ett riksgenomsnitt är 10 245 invånare.

Enligt den politiska inriktningen baserar man invånarna för Munkedals kommun budget 2014 till 10 190 invånare per 1 november 2013 som grund för skatteberäkningen.

*Invånarantalet slutet av april 2013 var: 10 196

5.5 Skatter

Munkedals kommun är en nettobidragstagare i det kommunala utjämningsystemet som helhet, men vi betalar avgift i kostnadsutjämningsystemet och i LSS-utjämningsystemet. Det beror på att kommunen har lägre strukturkostnad än genomsnittskommunen i riket. Den skatteprognos som ligger till grund för beräkningarna av verksamhetens förutsättningar var från den 16 februari. Efter den skatteprognos som ligger till grund för Munkedals beräkningar har SKL kommit med en ny skatteprognos (26/4), där man reviderat upp skatteunderlagets med 0,294 mnkr. Förstärkningen tillkommer resultatet. Skatter och bidrag för 2014 är 516,725 mnkr.

SKL Prognoser	Prognos	Prognos	Diff
	16-feb	24-apr	
Befolkningsprognos	10 190	10 190	
BUDGET 2014	2014	2014	Diff
	mnkr	mnkr	mnkr
Skatteintäkter	394,059	395,111	1,052
Inkomstutjämningsbidrag	112,732	111,621	-1,111
Kostnadsutjämningsbidrag	-12,039	-10,628	1,411
Regleringsbidrag/-avgift	1,987	1,987	
Strukturbidrag	0,000	0,000	
Införandeavgift	0,000	0,000	
LSS-utjämningsbidrag	0,041	-1,018	-1,059
Summa intäkter	496,780	497,073	0,294
Fastighetsavgift	19,652	19,652	
Summa skatter och bidrag	516,432	516,725	0,294
Kostnadsutjämningsförslag	17,384	17,384	
Summa skatter netto	533,816	534,109	0,294

Skatteintäkter och befolkning över tid samt prognos

Belopp i Mnkr	västtrafik						
	Budget 2011	Budget 2012	Budget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017
Skatteintäkter	368,0	377,6	394,5	395,111	410,9	410,9	449,6
Inkomstutjämningsbidrag/-avgift	99,8	102,6	105,4	111,621	111,6	111,6	112,9
Kostnadsutjämningsbidrag/-avgift	-7,8	-6,9	-9,1	-10,628	-10,6	-10,6	-10,7
Regleringsbidrag/-avgift	10,3	2,6	2,5	1,987	-1,0	-1,0	-6,7
LSS-utjämningsbidrag (inkl införanderegler)	-3,2	-3,0	-0,5	-1,018	-1,0	-1,0	-1,0
Summa intäkter	458,8	472,9	492,7	497,073	509,8	509,8	544,1
Slutavräkning 2009	0,0	0,0	0,0	0,000	0,0	0,0	0,0
Slutavräkning 2010	1,5	0,0	0,0	0,000	0,0	0,0	0,0
Slutavräkning 2011	0,0	0,0	0,0	0,000	0,0	0,0	0,0
Slutavräkning 2012							
Summa intäkter (inkl avräkning)	460,3	472,9	492,7	497,073	509,8	509,8	544,1
Konjunkturstöd utanför påsen	0,0	0,0	0,0	0,000	0,0	0,0	0,0
Fastighetsavgift	18,0	20,1	19,7	19,652	19,7	19,7	19,7
Summa skatter inkl fastavg	478,3	493,1	512,4	516,725	529,5	529,5	563,8
Tillkommer S+C			2,3				0,0
							0,0
Summa	478,3	493,1	514,7	516,725	529,5	546,7	563,8
Förändring i %	-0,7%	-3,1%	4,4%	0,4%	2,5%	3,3%	3,1%
		Budget 2012	Budget 2013	Budget 2014	Prognos 2015	Prognos 2016	Prognos 2017
Antal invånare 1 nov		10 218	10 230	10 190	10 200	10 210	10 220
Förändring i antal personer			12	-40	10	10	10
Förändring i %			0,1%	-0,4%	0,1%	0,1%	0,1%

5.6 Finansiella poster

Centralt ser man över de budgeterade finansiella poster såsom räntor, pensioner, internränta, sociala avgifter mm.

Anpassning

Under 2014 kommer anpassningar göras på finanserna med totalt 0,850 mnkr. Främst är det utredningar såsom:

- Minska driftkostnader för investeringar -0,200 mnkr.
- Ökat avkastningskrav från bolag/förbund, Dilab, Munkbo, Rambo, VA-bolaget -0,250 mnkr.
- Översyn – ägarstyrning, - ökad effektivisering, samordna administrationen med -0,400 mnkr. *Effektiviseringen kan dock dröja till år 2015. Beräknad effekt 2014 är mycket marginell.*

Utifrån den investeringsvolym som är angiven innebär att lånebehovet uppgår till ca 4,1 mnkr

under förutsättning att resultatnivån inte justeras.

Räntekostnaden uppskattas till att bli ca 5,6 mnkr år 2014. Budgeterad ränta på lån för 2014 är satt till 3,2 %. *Ränteläget har förändrats gynnsamt under året. Den förbättrade prognosen för 2014 motsvarar ca 0,400 mnkr.*

Internräntan beräknad till 2,9 % utifrån SKL:s budgetförutsättningar. Personalomkostnads-pålägget är räknat på 39,5 %.

Förändringarna inom de olika posterna på finanserna beräknas ta ut varandra så de totala anpassningarna kan genomföras.

5.7 Prisökning

Generell prisökning har *inte* gjorts på övergripande nivå. Nämnden måste själv göra beräkning om den verkliga prisförändringen inte täcks.

5.8 Löneökningar

Uppskattat utrymme för löneökningar har gjort utifrån SKL:s prognos. Kostnaderna för löneökningar beräknas till 3,2 procent varav 0,2 % avsatta för prioriteringar från 2013 års beräknade lönenivå.

Löneavtal

SKLs rekommendation i sitt cirkulär 13:17 budgetförutsättningar 2013-2016 har varit utgångspunkten i beräkningarna. Deras bedömning är att de genomsnittliga totala lönekostnadsökningarna för hela arbetsmarknaden kommer att uppgå till knappt 3 %. Därutöver har Munkedal valt att avsätta ytterligare 0,2 procent för prioriteringar under 2013. D.v.s. har man avsatt totalt 3,2 procent utifrån 2013 års beräknade lönenivå. Dessa avsättningar ligger centralt och fördelas ut när faktiska utbetalningen sker som ett kommunbidrag. Överstiger lönerna avsatta summan på 10,015 mnkr får verksamheten själv finansiera detta.

5.9 Kapitalkostnader

Det är viktigt att de ekonomiska konsekvenserna av samtliga planerade investeringar beaktas i budgeten. Kapitalkostnader är en väsentlig del av dessa ekonomiska konsekvenser. Internräntan för 2014 är satt till 2,9 % detta utifrån rekommendation från Sveriges kommuner och landsting. Avsättningen för 2014 för utökade kapitalkostnader är förslaget 1,8 mnkr.

5.10 Verksamhetsförändringar

Redovisning av förslag av utökade ramar samt förslag på anpassningar.

I kommunledningsgruppens genomgång av alla förändringar på 28,825 mnkr kom man gemensamt fram till att 5,187 mnkr av dessa var så pass viktiga att de skall prioriteras i budget 2014. För att kunna genomföra dessa förändringar måste verksamheten göra anpassning på -4,670 mnkr för att få en budget i balans.

Fördelning av anpassning är uppdelat på två delar. Dels pågående åtgärdsutredningar på -3,300 mnkr. Dels procentuell fördelning av anpassning utifrån verksamheternas storlek på -1,370 mnkr. *Om inte de utredningar och anpassningar som man har angivit leder till kostnadsminskning ökar behovet av att minska på något annat inom verksamheterna.*

Kommunfullmäktige att bevilja kompensation för hyreshöjning till Rtj. Mitt Bohuslän med 0,090 mnkr. Kommunfullmäktige beslutade även att ge tilläggsanslag till kommunstyrelsen under hösten 2013 med 2,530 mnkr, pga anpassningarna inom sektor Stöd inte kunde genomföras fullt ut pga nya ärenden.

Resterande 23,638 som inte prioriteras redovisas separat i bilaga 3.

Ramförändringar sektor	Utökningar	Anpassningar	Netto
Kommunstyrelsen	4,877	-2,079	2,798
Kommunledningskontor	1,485	-0,848	0,637
Samhällsbyggnad	0,42	-1,086	-0,666
Barn o Utbildning	1,1	-2,006	-0,906
Vård o Omsorg	4,062	-0,869	3,193
Stöd	-2,19	1,210	-0,980
Byggnadsnämnd	0	-1,741	-1,741
Komunfullmäktige	0	0	0
Revisionen	0	0	0
Överförmyndarnämnd	0	0	0
Valnämnd	0,4	0	0,400
Övergripande finans	0	-0,850	-0,850
Summa	5,277	-4,670	0,607

6. Kommunfullmäktiges beslut

Augustisammanträdet:

Beslut om budget 2014 plan 2015-2017. Antaget 2013-08-15, Dnr 2012-390 § 45

1. Kommunfullmäktige beslutar att fastställa nämndernas budgetramar för 2014, med plan för 2015-2017. Se punkt 7.1
2. Kommunfullmäktige beslutar investeringsramen för 2014 på max 29,2 mnkr.
3. Kommunfullmäktige beslutar att fastställa en låneram för nyupplåning för investeringar under 2014 på 1,4 mnkr.
4. Kommunfullmäktige beslutar att fastställa en låneram för nyupplåning för likviditetsbehov under 2014 på 20,0 mnkr.
5. Kommunfullmäktige beslutar att fastställa en ram för omsättning av befintliga lån på 30,0 mnkr.
6. Kommunfullmäktige beslutar att inte medge Miljönämndens äskande om utökad ram 0,2 mnkr.
7. Kommunfullmäktige beslutar att Miljönämnden får en minskad ram på totalt 0,214 mnkr.
8. Kommunfullmäktige beslutar att anta föreslagen kostnadsfördelningsprincip för Miljönämndens verksamhet enligt budgetskrivelse.
9. Kommunfullmäktige beslutar att bevilja Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän 90 tkr i utökad medlemsavgift för budgetåret 2014.

Novembersammanträdet:

Beslut om budget 2014 plan 2015-2017. Antaget 2013-11-28, Dnr 2012-390 §91, §92, §93

1. Kommunfullmäktige beslutar att anta de prioriterade investeringarna för år 2014.
2. Kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen får tilläggsanslag på 2,530 mnkr i utökad budgetram för budget 2014.
3. Kommunfullmäktige beslutar att det inom kommunstyrelsens ram ska skapa en post på 1,000 mnkr för oförutsedda utgifter.
4. Kommunfullmäktige beslutar att revidera nämndernas budgetramar pga organisationsförändring för budget 2014 med plan för 2015-2017, där 1,521 mnkr (budget för miljönämnd) flyttas från byggnadsnämnd till kommunstyrelsens ram.

7. Budget 2014 plan 2015-2017

Fastställda budgetramar.

7.1 Kommunbidrag mnkr

Nämndernas ramar

	Budget	Budget	Plan	Plan	Plan	*Förändring
Nämndernas ram	2 013	2014	2015	2016	2017	av ramar
Kommunstyrelsen varav	503,76	506,556	2,798	0,000	0,000	2,798
-Rtj. Mitt Bohuslän****	9,277	9,367	0,090	0,000	0,000	0,090
-It nämnd**	2,269	2,069	-0,200	0,000	0,000	-0,200
Byggnadsnämnd varav	2,296	0,555	-1,741	0,000	0,000	-1,741
-Miljönämnd***	1,735	1,796	1,796	1,796	1,796	0,061
Kommunfullmäktige	0,897	0,897	0,897	0,897	0,897	
Revision	0,729	0,729	0,729	0,729	0,729	
Överförmyndarnämnden	0,78	0,780	0,780	0,780	0,780	
Valnämnden	0,01	0,410	0,010	0,010	0,010	0,400

*förändring av ram mellan 2013-2014

** Rtj. Mitt Bohuslän, beslut att utöka medlemsavgiften med 0,090 mnkr pga hyreshöjningar för ombyggnation brandstation Lysekil

*** IT nämnd, förslag minskning av ram 0,200 mnkr (ligger under Kommunstyrelsens budget)

***Miljönämnd, förslag minskning av ram 0,214 mnkr (ligger under byggnadsnämndens budget)

Fördelning inom Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens ram	Budget 2 013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017	*Förändring av ramar
varav	503,758	506,556	506,556	506,556	506,556	2,798
<i>Fördelning per sektor inom KS</i>						
Kommunledningskontor	55,890	56,526	56,526	56,526	56,526	0,636
Sektor för Samhällsbyggnad	75,889	75,223	75,223	75,223	75,223	-0,666
Sektor för Stöd	78,837	77,857	77,857	77,857	77,857	-0,980
Sektor för Vård o omsorg	110,700	113,893	113,893	113,893	113,893	3,193
Sektor för Barn- och utbildning	182,442	181,536	181,536	181,536	181,536	-0,906

Utfördelning av löneökning samt kapitalkostnader finns avsatt centralt 12,605 mnkr som fördelas ut till kommunstyrelsen samt byggnadsnämnd. Viss omorganisation inom KS kommer att förändra sektorramarna.

7.2 Resultatbudget mnkr

Mnkr	Budget 2012	Budget 2013	Plan 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017
Verksamheterna intäkter	102,1	90,1	91,0	91,9	92,8	93,8
Verksamheternas kostnader	-564,4	-578,8	-595,7	-608,0	-622,9	-637,5
Avskrivningar	-21,5	-20,0	-20,0	-20,0	-20,0	-20,0
Verksamhetens nettokostnad	-483,8	-508,7	-524,7	-536,1	-550,1	-563,8
Skatter och statsbidrag	377,7	396,8	395,1	410,9	430,2	449,6
Finansiella intäkter	115,4	117,9	140,2	136,0	133,9	131,5
Finansiella kostnader	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Finansiella kostnader	-7,8	-5,6	-5,8	-6,5	-7,6	-7,8
Summa Resultat	1,7	0,5	5,1	4,5	6,6	9,8
Nettokostnadsandel	98,1%	98,8%	0,98	0,98	0,98	0,97

7.3 Investeringsbudget 2014

Beslut om investeringar på detaljerad nivå beslutades i kommunfullmäktige i november 2013-11-28 §91. Samtliga investeringar måste rymmas inom budgeten för kapitalkostnader.

Det beräknade lånebehovet för investeringsbudgeten 2014 uppgår till ca 4,1 mnkr, detta under förutsättning att resultatnivån är 5,1 mnkr samt nettoinvesteringarna uppgår till högst 29,2 mnkr.

Specifikation av investeringar budget 2014, plan 2015-2017, tkr från beslut i KF 2013-11-28 § 91

	Budget 2014
Till KS förfogande	2 100
Kommunledningskontoret	4 600
KONST I OFFENTLIGA MILJÖER	100
BREDBAND/ Fiber	2 000
DETALJPLANER	1000
DATA- OCH NÄTVERKSPRODUKTER	200
METAKATALOG	200
BESLUTSSTÖD	800
Förändrad dokumenthantering	300
Nytt ekonomisystem/faktura	0
Sektor för VoO, BoU och Stöd	1 900
Sektor VoO	1000
Nytt verksamhetssystem VoO	300
Sektor Stöd	100
Sektor Barn och utbildning inventarier	500

Kommunledningskontor

Konst i offentliga miljöer (100 tkr):

Investering avser slutförandet av konstnärlig utsmyckning i samband med ombyggnaden av Hällevadsholmskolan.

Bredband/fiber (2 000 tkr):

Investering avser utbyggnad av fiber i stamnätet.

Detaljplaner (1 000 tkr):

Detaljplaner för framförallt Håby väster respektive Håby Söder

Data- och nätverksprodukter (200 tkr):

Investering avser eventuell datautrustning, såsom server eller liknande.

Den ökade antalet datorer och kraven på snabbare uppkopplingar tillsammans med att större datamängder överförs kräver nyinvesteringar i nätverksprodukter, både för luftburen och för trådbunden IT-kommunikation. Investeringen görs löpande under året när behovet uppstår.

Beslutsstöd (800 tkr):

Investering avser nytt beslutsstödsystem Hypergene, införande under 2013-2015.

Samhällsbyggnadssektorn	20 600
Gata/mark	7 450
BELÄGGN O BROARB	800
BELÄGGNING VÄSTERGÅRD	0
Beläggning SMEDBERG	1 000
ÅTGÄRDER GATUBELYSN	300
KARTA	100
GEOTEKNISK FOLKETS PARK	0
STRAT FASTIGHETSFÖRVARV	300
UTB BOSTADS/IND_OMR	300
Håby rondell	0
GC-Väg TUNGENÄSET	0
INDUSTRIOMR SÅLEBY	0
UTBYGGNAD ÖVRE SMEDBERG	500
BOSTÄDER KORPÅS osäker	0
MÖEVÄGEN GC O VÄGFÖRB	0
P-PLATSER M. CENTRUM	0
KÖP FASTIGHET GLÄBORG	2 500
GC-VÄG GLÄBORG	0
GC UTMED STALEVÄGEN	0
GÅRVIK STRANDZON	0
GC SALTKÄLLAN	0
Handikappanpassad lekplats	0
BRUKSVÄGEN VÄGFÖRBÄTTRING	1 000
Parkering centrum	650
Fastigheter	12 600
SÄKERHETSHÖJANDE ÅTGÄRDER	400
OMB KOMMUNALA FASTIGHETER	800
FIBERANSLUTNINGAR I VERKSAMHETEN	100
Kök Centrumskolans omb	200
Kök Vässjegården omb	0
Kök Dingle försk	0
Kök Kungshöjd försk	0
KOM KÖK allmänt	300
GÅRVIK TOALETT	0
ENERGIÅTGÄRDER	1 500
ÅTGÄRDER ISHALL	1 200
HANDIKAPPANPASSNING	100
Lilla Foss Förskola	400
Önnebacka förskola	400
SPRINKLER SKOLA/ÄLDREBOENDE	2 000
Upprustning Allegårdens källare	1 000
Nytt äldreboende	400
VENT GY-SALAR	0
Munkreklam mm	3 800
Park & skog	550
REDSKAP	300
DIV BAD,LEK	250
Summa kommunstyrelsen	29 200
	0
Förslag Politiskt ram	29 200

Metakatalog (200 tkr):

För att få maximal nytta av den kommande automatiserade funktionen som hanterar nyupplägg, förändringar och borttag av personalens användarkonton i vårt IT-nätverk (beräknad färdigt under 2013), måste investeringar göras så att nyupplägg, förändringar och borttag av användarkonton även görs automatiskt i våra viktigaste verksamhetssystem. Investeringen görs för att effektivisera inloggningshanteringen samt göra den mycket säkrare.

Förändrad dokumenthantering (300 tkr):

Effektivare och bättre lösningar finns för lagring, (e-)arkivering och åtkomst av dokument som vi själva skapat eller som inkommit till oss. Detta kräver investeringar i programvaror och i utbildning.

Sektor Vård och omsorg

Arbets tekniska hjälpmedel (150 tkr):

Investering avser hjälpmedel inom vård och omsorg.

Gemensamma inventarier (650 tkr):

Investering avser möbler och övriga inventarier till äldreboenden.

Larm ordinärt (100 tkr):

Investering avser larm till ordinärt boende.

Larm särskilt boende/LSS (100 tkr):

Investering avser larm till särskilda boenden.

Nytt verksamhetssystem (300 tkr):

Fortsatt investering på verksamhetssystemet Magna Cura.

Sektor Stöd

Inventarier (100 tkr):

Arkivskåp till IFO/Socialpsykiatri/biståndsenhet samt LSS.

Sektor Barn och utbildning

Inventarier barn o utbildning (500 tkr):

Investering i möbler och övriga inventarier till skolor och förskolor.

Sektor Samhällsbyggnad

Gata mark

Beläggning o broarbete (800 tkr):

Beläggnings- och broarbete på kommunala gator och anläggningar

Beläggning Smedberg (1 000 tkr):

Första lagret asfalt las när området färdigställdes. Det är nu hög tid att toppbelägga Smedbergsvägen.

Åtgärder gatubelysning (300 tkr):

Mindre åtgärder för att spara energi och höja säkerheten i gatubelysningsanläggningarna

Karta (100 tkr):

Nyframtagning av grundkarta

Strategisk fastighetsförvärv (300 tkr):

Möjlighet att förvärva mindre kompletteringsmark etc.

Utbyggnad bostads/industriområde (300 tkr):

Utbyggnad och komplettering av områden.

Utbyggnad övre Smedberg (500 tkr):

Fortsatt utbyggnad av Smedbergs industriområde.

Köp fastighet Gläborg (2 500 tkr):

Förvärv av fastighet enligt avtal i samband med antagande av detaljplan för Logistikcenter.

Bruksvägen vägförbättring (1 000 tkr):

Åtgärder på Bruksvägen i anslutning till Hedebron för att förbättra trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter. Åtgärden pågår även 2015. Statsbidrag kommer att sökas.

Parkering centrum (650 tkr):

Nya parkeringsplatser i centrala Munkedal till följd av nytt hyreshus.

Fastighet

Säkerhetshöjande åtgärder (400 tkr):

Åtgärder (brand, passage eller inbrott) för att förbättra säkerheten i kommunala lokaler.

Ombyggnad kommunala fastigheter (800 tkr):

Medel för smärre ombyggnader och anpassningar efter verksamheters behov.

Fiberanslutningar i verksamheten (100 tkr):

För anslutningsavgifter och vissa åtgärder i byggnaderna.

Ombyggnad Centrumskolan kök (200 tkr):

Projektering för ombyggnad från mottagningskök till tillagningskök enligt KF:s beslut.

Kom. kök allmänt (300 tkr):

Ny utrustning, inventarier etc. i kommunala kök.

Energiåtgärder (1 500 tkr):

Åtgärder på Bruksskolan och Kungsmarksskolans gymnastiksal

Åtgärder ishall (1 200 tkr):

Första steget i en långsiktig upprustning av befintlig ishall, åtgärder enligt presenterad utredning.

Handikappanpassning (100 tkr):

Smärre åtgärder av lätt undanröjda hinder

Lilla Foss förskola (400 tkr):

Projektering av utbyggnad av två avdelningar (till fyra) i direkt anslutning till bef förskola för byggnation under 2015.

Örnebacka förskola (400 tkr):

Projektering av utbyggnad av tre avdelningar (till sju) i direkt anslutning till bef förskola för byggnation under 2016

Sprinkler skola/äldreboende (2 000 tkr):

För ökad säkerhet

Upprustning Allégårdens källare (1 000 tkr):

Upprustning av personalutrymmen, lokaler för hjälpmedel etc.

Nytt äldreboende (400 tkr):

Projektering enligt äldreomsorgsutredningens idéer.

Munkreklam mm (3 800 tkr):

Köp av fastighet och ombyggnad för att samordna verksamheter för AME, psykiatri och LSS.

Park & Skog

Redskap (300 tkr):

Löpande inköp av gräsklippare mm

Div bad (250 tkr):

Åtgärder vid och material till badplatser mm

8. Nämndsredovisning

8.1 Övriga nämnder

Verksamhetsbeskrivning

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Kommunfullmäktige består av 35 ledamöter vilka väljs för en tid av fyra år. Fullmäktige väljer ledamöter i alla nämnder och styrelser samt fattar beslut i frågor av principiell beskaffenhet och eller annars av större vikt för kommunen. Sådana ärenden är mål och riktlinjer för verksamheten, budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor, nämndernas organisation och verksamhetsformer etc. I Munkedal sammanträder fullmäktige vanligen sju gånger per år. Sammanträdena är offentliga.

Kommunens revisorer

Kommunens revisorer utses av kommunfullmäktige och granskar, på kommunfullmäktiges uppdrag, enligt kommunallagen, reglementet och med iakttagande av god revisionssed all verksamhet som bedrivs inom nämnderna. Revisionen ska pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt granska om räkenskaperna är rättvisande

och nämndernas kontroll tillräcklig. Det ingår även i revisorernas uppdrag att, i enlighet med lagen om god ekonomisk hushållning, uttala sig om kommunens resultat är förenligt med de mål för den ekonomiska förvaltningen som fastställts av kommunfullmäktige.

Överförmyndare

Överförmyndarens verksamhet är obligatorisk, lagstyrd och kontrolleras av Länsstyrelsen och Justitieombudsmannen. Om någon pga. sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållanden behöver hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person skall tingsrätten besluta om godmanskap för honom eller henne. När det föreligger fara för skadliga handlingar eller huvudmannen förlorar kontrollen över sina tillgångar kan det bli aktuellt att utse förvaltare. Överförmyndaren har tillsyn över gode männen och förvaltarna. När det gäller uttag från spärrat konto, köp/försäljning av fast egendom och andra ekonomiska beslut måste överförmyndarens tillstånd inhämtas. När huvudmannens egna inkomster inte räcker till att arvoda gode mannen eller förvaltaren, är det kommunen som måste ta den kostnaden.

Valnämnd

Valnämnden ansvarar för att genomföra allmänna val till kommun, landsting och riksdag som äger rum vart fjärde år. Valnämnden ansvarar också för valen till EU-parlamentet som äger rum vart femte år samt för kommunala folkomröstningar. Valnämnden har 5 ledamöter.

Ekonomisk översikt Ramförslag.

Mnkr	Budget	Budget	Budget	Plan	Plan	Plan	Ökning
Ramar	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Kommunfullmäktige	0,897	0,897	0,897	0,897	0,897	0,897	
Revisionen	0,729	0,729	0,729	0,729	0,729	0,729	
Överförmyndarnämnden	0,780	0,780	0,780	0,780	0,780	0,780	
Valnämnden	0,010	0,010	0,410	0,010	0,010	0,010	0,400
Ramförändring		0,217	0,400	-0,400	0	0	

Ramförändring

Pga. valår så ökas ramen tillfälligt för 2014 med 0,400 mnkr.

8.2 Koncernbolag/andra verksamheter

Dessa har inga egna kommunbidrag utan ingår i de olika sektorernas kostnader inom Kommunstyrelsen.

Verksamhetsbeskrivning

- **Räddningstjänsten** mitt Bohuslän
Räddningstjänsten ligger under kommunstyrelsens budget, under kommunledningskontor. Räddningstjänsten har utökat medlemsavgiften med 0,090 mnkr för 2014 för kompensation för hyreshöjningar pga ombyggnation av brandstation i Lysekil.

- **IT-verksamheten**

IT-verksamheten ligger under sektorn för verksamhetsstöd. År 2012 bildades den gemensamma IT-driftorganisationen med Lysekil

som värdkommun. Samverkande kommuner är Munkedal, Lysekil och Sotenäs. Anpassningen för 2014 är ett minskat kommunbidrag på -0,200 mnkr.

- **KHRF Dingle/Sörbygården**

Ansvarar för särskilda boendebyggnaderna Dinglegården och Sörbygården och ligger under sektorn för samhällsbyggnad.

- **Miljöverksamheten**

Den 1 januari 2013 bildades den gemensamma Miljönämnden "Miljönämnden mellersta Bohuslän" med Sotenäs som värdkommun. Samverkande kommuner är Lysekil, Sotenäs och Munkedal. Kommunstyrelsen ansvarar för utbetalning av anslag till Miljönämnden. Av den totala anpassningen på -0,220 mnkr för 2014 skall miljöverksamheten stå för -0,214 mnkr. Miljönämnden återkommer med konsekvensbeskrivning i bilaga 6.

8.3 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ansvarar för i princip all verksamhet. Kommunstyrelsen är anställningsmyndighet för all kommunal personal, oavsett var de befinner sig i organisationen.

Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelsen

- är kommunens ledande förvaltningsorgan. Den har ett särskilt ansvar för kommunens utveckling och ekonomiska ställning.
- leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter.
- har hand om frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare.
- skall enligt kommunallagen lägga förslag till beslut i alla ärenden som skall behandlas av kommunfullmäktige, om inte någon annan nämnd har gjort det.
- ansvarar för den översiktliga planeringen av användning av mark och vatten, bostadspolitiken samt utveckling av samhällsbyggandet i övrigt.

- ansvarar för utvecklingen av den kommunala demokratin.

Sammanfattning kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens prel. ram för 2014 uppgår till 502,415 mnkr. Exklusive löneökningar och kapitaltjänstkostnader som ligger reserverade centralt. Denna ram innebär en minskning med 1,343 mnkr jämfört med år 2013.

Vägen till ett liv med högre livskvalitet? Foto: Jan-Olof Karlsson

Ekonomisk översikt, Ramförslag

	Budget	Budget	Budget	Plan	Plan	Plan	Förändring
Nämndernas ram	2012	2013	2014	2015	2016	2017	av ramar
Kommunstyrelsen varav	488,973	503,758	506,556	506,556	506,556	506,556	2,798
<i>varav Rtj.t Mitt Bohuslän</i>	<i>9,389</i>	<i>9,277</i>	<i>9,367</i>	<i>9,367</i>	<i>9,367</i>	<i>9,367</i>	<i>0,090</i>
<i>varav gem IT organisation</i>	<i>2,269</i>	<i>2,269</i>	<i>2,069</i>	<i>2,069</i>	<i>2,069</i>	<i>2,069</i>	<i>-0,200</i>
<i>varav miljönämnd</i>		<i>1,735</i>	<i>1,796</i>	<i>1,796</i>	<i>1,796</i>	<i>1,796</i>	<i>0,061</i>
Ramförändringar		14,785	2,798				

Ramförändringar

Nedan kommer kommunstyrelsens sektorer redovisa förändringar som skall genomföras för en budget i balans.

Under hösten äskade kommunstyrelsen om tilläggsanslag på totalt 2,530 mnkr pga. att nytt ärende tillkommit inom sektor stöd som inte kan genomföra sin anpassning inom ram samt inom samhällsbyggnadssektorn var stort behov av öka livsemdelsbudgeten samt kostchef anställdes på heltid.

Kommunfullmäktige beviljade äskandet och tillförde ett ökat kommunbidrag till Kommunstyrelsen, dock med beslut att inom ramen ska skapa en post på 1,000 mnkr för oförutsedda utgifter.

Miljönämndens ram flyttas till kommunstyrelsen från Byggnadsnämnden .

Satsningar inom kommunstyrelsen är främst inom äldreomsorgen inom särskilda boenden på drygt 4,3 mnkr.

Ramförändringar	mnkr
Verksamhetsförändringar (netto)	4,787
Anpassningar utredningar/åtgärder	-2,250
% fördelning inom KS anpassning	-3,880
Beslut om utökning till	
Räddningstjänsten enligt äskande	+0,090
Äskande utökat kommunbidrag av KF	+2,530
Omorganisation, flytt av miljönämnd till KS	+1,521
Summa Kommunstyrelsen	+2,798

Risker och konsekvenser

Risk- och konsekvensbeskrivningar för de procentuellt fördelade anpassningarna.

Framtid

Under närmaste tiden kommer stort fokus att läggas på att göra kommunen känd som en attraktiv boendekommun men också som en kommun som värnar om sina anställda, den goda arbetsplatsen.

För flera yrkesgrupper räknar man med att behovet av kompetent personal ökar, bl.a beroende på pensionsavgångar parat med ökning

av antalet äldre. I denna hårdnande konkurrens måste vi kunna visa på att det är intressant att arbeta hos oss. Munkedals strategiska läge, som en knutpunkt i norra Bohuslän, ger oss goda förutsättningar för expansion – såväl för boende som företagande.

En fortsatt och intensifierad utveckling och förbättring av alla verksamheter, där vi blir kända för en hög kvalitet, kommer även detta att bidra till att vi tar ytterligare steg i riktning mot kommunens vision " Munkedal – mer av livet".

8.3.1 Sektorn för Vård och Omsorg

Verksamhetsbeskrivning

Sektor Vård & Omsorg samlar de verksamheter som i huvudsak riktar sig till äldre. Verksamhetsområden inom sektorn är äldreboende, hemtjänst, hemsjukvård, kommunal rehabilitering, anhörigstöd, dagverksamheter.

Entrén till Ekebacken

Ekonomisk översikt, ramförslag

Mnkr	Budget 2012	Budget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017	Diff. ramar
Nämndernas ram	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Sektor för vård o omsorg	117,085	110,700	113,893*	113,893	113,893	113,893	+3,193
Ramförändring		-6,386**	3,193	0	0	0	

*Exkl Kompensation för löneökningar och kapitalkostnader 2014

** Organisationsförändring, bland annat flytt av kök, lokaler, adm, minskat PO -10,355 mnkr verksamhetsökning 3,968 mnkr. Löner ej utfördelat än i budget 2013.

Ramförändringar

Sektorn har ökat sin ram med 3,193 mnkr netto.

Sektorn har i uppdrag att anpassa budgeten med -0,869 mnkr, (utredningar -0,100 mnkr samt % anpassning -0,769 mnkr) för att kunna prioritera verksamhetsförändringar.

Ramförändringar	mnkr
Utökning av personal (Politisk 2013)	0,500
Bemanning på SÄBO enligt föreskrift	3,200
Sjuksköterska enligt föreskrift	0,550
Besiktning/service av taklyftar	0,200
Stänga särskilda 6 boendeplatser 3 st Allégården, 3 st Vässjegården	-1,048
Stänga 3 korttidsplatser Ekebacken	-0,300
Utredningar, Vägledande bestämmelser SOL	-0,100
Öka nattbemanning enligt föreskrift	0,960
% Anpassning. Ej höja nattbemanningen på särskilda boenden enligt ovan	-0,769
Summa Vård o Omsorg	3,193

Verksamhetsförändringar

• Återställning av den anpassning som gjordes i budget 2013. Som en åtgärd för att hålla nere kostnaden 2013 verkställdes inte den beslutade höjningen av bemanningen på äldreboendena förrän april 2013.

- Nya föreskrifter med bindande regler är beslutade för att tydliggöra och skärpa kraven i socialtjänstlagen och gäller from 1 januari 2014. Om Munkedals kommun ska ta dessa regler på allvar krävs en ökad bemanning på vård och omsorgsboende.
- Ökade krav på hemsjukvården efter nya föreskrifter och nationella riktlinjer.

- Enligt lagkrav är kommunen skyldig att genomföra årliga besiktningar av taklyftar. Detta har inte tidigare budgeterats.

- Genom att stänga 6 platser minskar behovet av utökad bemanning. Färre boende med befintlig bemanning ökar personaltätheten. Antalet äldre som är över 80 år kommer återigen att öka i antal under 2013 och 2014 vilket kan innebära ett ökat behov av särskilt boende. Om antalet platser minskar och behovet ökar innebär det en risk för att väntetiden ökar för att få ett särskilt boende, behovet av korttidsplatser och hemtjänst kan öka. Det finns också risk för att kommunen kan få kostnader för utskrivningsklara på sjukhuset.

- Genom att stänga tre korttidsplatser minskar behovet av utökad bemanning. Färre korttidsplatser med befintlig bemanning ökar personaltätheten och kan bidra till en bättre situation för personalen. Det finns en risk att kommunen kan få kostnader för utskrivningsklara på sjukhuset om man inte kan ta hem patienten.

Utredning som pågår skall ge minskade kostnader totalt på -0,100 mnkr såsom

- Vägledande bestämmelser inom hemtjänst ska ge minskade kostnader.

- Ökade krav på tillräckligt med nattbemanning enligt föreskrifter.

% Anpassning

För att få en budget i balans har resp. sektor fått en procentuell minskning av ram, för Vård och Omsorg innebär det -0,769 mnkr. Detta genomförs genom att välja alternativ 1: Att inte genomföra den föreslagna höjningen av nattbemanningen under 2014.

Risker och konsekvenser

Risk- och konsekvensbeskrivningar för de procentuellt fördelade anpassningarna.

Var ska ändringarna genomföras?

Alternativ 1, ej höja nattbemanningen på särskilda boenden

Vilka arbetstagare berörs?

Nattpersonal på särskilda boenden

Riskbedömning för brukare Vilka risker innebär ändringarna?

Verksamheterna kan inte bemanna upp när det är särskilt vårdtungt som vid palliativ vård, oro, aggressivitet, svår sjukdom som kräver mycket tillsyn och omvårdnad under natten. Det finns risk att personalen inte har uppsikt över vad som händer på boendet vilket kan innebära ökad fallrisk och ökad oro. Enligt socialtjänstlagen 3 kap 2 § "Socialnämnden ska vidare säkerställa att varje boendeenhet (avdelning) i ett särskilt boende där en person med demenssjukdom bor är bemannat så att personen omedelbart kan få sådant stöd och sådan hjälp som är till skydd för liv, personlig säkerhet eller hälsa".

Är riskerna allvarliga eller inte?

Allvarlig risk

Riskbedömning för personalen

Vilka risker innebär ändringarna?

En ökad arbetsbelastning och en otrygg arbetsituation. Genom att inte ha möjlighet att bemanna upp vid behov finns ingen möjlighet för personalen att hantera situationer när boende är oroliga eller aggressiva vilket kan leda till ökade hot- och våldssituationer. När man inte kan ha uppsikt tvingas personalen vidta åtgärder som inte är tillåtna enligt lag som tex att låsa dörrar, larma etc.

Är riskerna allvarliga eller inte?

Allvarliga risker

Förslag till åtgärder för att minimera

riskerna: Handledning och mer tekniska lösningar. Översyn nattorganisation – omfördela resurser.

Mål för Vård och Omsorg

Se fullständiga styrkortet för sektorn för Vård och Omsorgs, bilaga 2

- Använda resurserna på bästa möjliga sätt inom tilldelad budgetram.
- Alla ska ha rätt till en värdig omsorg och till en säker hälso- och sjukvård.
- Äldre personer och deras anhöriga ska veta vad de kan förvänta sig av kommunens vård och omsorg.

- Äldre personer ska kunna påverka och ha inflytande över hur och när insatserna utförs.
- Effektivare administrativa processer i hela organisationen
- Bättre förutsättningar för ett gott och närvarande ledarskap
- God kontroll av verksamhetens innehåll och kvalitet
- Fler nöjda, stolta och kompetenta medarbetare
- Minskad ohälsa
- Äldre har rätt till en trygg boendemiljö oavsett var man bor
- Förbättrad logistik för att minska bilkörning

Framtid

Den största utmaningen för vård och omsorg i Munkedals kommun är hur verksamheterna ska kunna leva upp till de bestämmelser som fördes in i socialtjänstlagen 1 januari 2011 som innebär att äldre ska få leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (*nationell värdegrund*) samt att de äldre ska ges ökade möjligheter till inflytande över hur och när beviljade insatser utförs. För att förtydliga lagkraven har nya föreskrifter med bestämmande regler för ansvaret om personer med demenssjukdom och bemanning på särskilda boenden beslutats och gäller från januari 2014.

Behovet av boende för äldre kommer succesivt att öka. Behovet är ganska väl tillgodosett de närmsta åren men enligt SCB:s prognos kan vi förvänta oss att behovet av vård och omsorgsboende och hemtjänst kommer öka något redan under 2014-2015 men att den stora ökningen sker efter 2020 då antalet äldre personer i kommunen kommer öka mer markant. Då måste det finnas fler bostäder som är anpassade efter äldres behov av social gemenskap och trygghet. Andra exempel på förebyggande och hälsofrämjande arbete som är viktigt att sätta i fokus är bland annat fler träffpunkter i kommunen, utveckling av IT-stöd i omsorgen, fixarstöd, anhörigstödet och samverkan med frivilliga. I och med att föreskrifterna om skydds- och tvångsåtgärder för personer med demenssjukdom på boende upphörde att gälla juli 2010 krävs det att boendets utformning, miljö, bemanning och arbetsmetoder ses över och anpassas för att kunna erbjuda trygg och säker vård och omsorg utan att agera frihetsinskränkande.

Genom en utveckling av demenscenter i kommunen kommer man kunna erbjuda en demensomsorg av god kvalitet, kontinuitet och professionalitet genom bla en ökad samverkan med primärvården. Den kvalificerade och avancerade vård i hemsjukvården som blir allt vanligare kommer att kräva kompetensutveckling av personalen. Samverkan med primärvård och länssjukvård är en prioriterad fråga. Det blir allt vanligare att kommunen får stå för en del av konsekvenserna när sjukvården gör nedskärningar och primärvården inte har resurser. Det blir då en ökad belastning på hemtjänsten och hemsjukvården, "*socialtjänsten har det yttersta ansvaret*".

Det behövs en tydlig personalstrategi inom vård och omsorg med en långsiktig personal och

kompetensförsörjningsplan för att kunna rekrytera och behålla personal med god kompetens. Det råder stor brist på sjuksköterskor och det krävs en del satsningar från arbetsgivaren för att kunna behålla, utveckla och rekrytera sjuksköterskor till kommunen med rätt kompetens. Under de närmsta åren framöver kommer en ganska stor del av personalen inom vård och omsorg gå i pension och kommunen måste ta ett ansvar för att på olika sätt marknadsföra omvårdnadsyrket.

8.3.2 Sektorn för Stöd

Verksamhetsbeskrivning

Sektorchefen är övergripande ansvarig för IFO, LSS, Socialpsykiatri, AME, Integrationsenhet inklusive PUT-boende, ensamkommande ungdomar. Sektorchefen är också enhetschef för

biståndsenheten SoL/LSS. Inom området samlas de verksamheter som på något sätt har att göra med att ge människor stöd när behov av det uppstår i livets alla skeden och som inte har med utbildning eller äldreomsorg att göra.

Ekonomisk översikt, ramförslag

Mnkr	Budget 2012	Budget 2013	Budget 2014	Budget 2015	Budget 2016	Budget 2017	Diff. ramar
Nämndernas ram	63,974	78,837	77,857*	77,857	77,857	77,857	-0,980
Sektor för Stöd							
Ramförändring		14,863	-0,980	0	0	0	

*Exkl Kompensation för löneökningar och kapitalkostnader som ligger centralt

Ramförändringar

Inom sektorn stöd minskas ramen dels pga. att ett antal köpta platser har avslutas. Totalt minskas ramen jämfört med föregående år med -3,210 mnkr. Största orsaken till minskad ram var minskat kostnad för köpta platser LSS, plats inom socialpsykiatri.

Tilläggsanslag höst

Dock under hösten har det tillkommit ett nytt ärende inom psykiatri samt platsen inom LSS endast får halvårseffekt pga HD-dom. Stort behov av 3 nya tjänster gör att man inte kan genomföra fullt ut anpassningen. Efter äskande i kommunfullmäktige fick sektor stöd ett utökad kommunbidrag på 2,230 mnkr.

Sektorn har i uppdrag att anpassa budgeten till 2014 budgetramar med -1,020 mnkr för att prioritera verksamhetsförändringar inom verksamhetsområdet (utredningar -0,350 mnkr samt % anpassning -0,670 mnkr).

Ramförändring	mnkr
Köpta platser LSS	-1,500
Korttidsplatser LSS	0,100
Köpta platser socialpsykiatri	-1,600
Boende centrum vägen	-0,250
Personlig ass LSS	
adm/översyn	0,110
Lägre kostnader försörjningstöd	-0,150
Utredningar, Vägledande bestämmelser LSS	-0,100
Utredning, Omsorgsresor	-0,050
Utredning, Avsluta LSS insatser vid placering i gruppboende	-0,100
Utredning, Översyn kostnadsersättning och hyra LSS-boenden	-0,100
Biståndsbedömare	0,550
Familjehemssekreterare	0,550
% Anpassning senareläggning av äskanden ovan biståndsbedömare och familjehemssekreterare samt indragning av utbildningsmedel	-0,670
Åskande KF ökat kommunbidrag KF 2013-11-28 §92	+2,230
Summa Stöd	-0,980

Verksamhetsförändringar

- Köpt plats LSS beräknas avsluta en pågående placering under 2013.

- Ökande behov av insatser av korttidsplats LSS för den yngre målgruppen.

- Beräknas avsluta en pågående placering inom socialpsykiatri. Men här finns en osäkerhetsfaktor utifrån att det finns pågående individuella insatser i kommunen som kanske inte är fullt tillräckliga för att upprätthålla en skälig levnadsnivå varför andra kostsamma insatser bör sättas in.

- Omorganisation/omfördelning av resurser på Centrumvägen motsvarande 0,50 åa.

- På grund av införande av Heroma i Kommunen så kommer det kräva utökning av administrativa uppgifter i de personliga assistansgrupperna. Finns idag inte avsatt några resurser för sådana administrativa uppgifter.

- Bedömning är att försörjningsstödet fortsatt kommer att minska men inte i så stor omfattning som tidigare.

Utredningar som pågår skall ge minskade kostnader totalt på -0,350 mnkr såsom:

- Översyn kostnadsersättning och hyra LSS, ökande intäkter.

- Nya vägledande bestämmelser skall tas fram avseende LSS, SoL och Färdtjänstlagen och där finns omsorgsresor som en del i det översynsarbetet och en översyn av delegationen inom myndighetsområdet. Ger minskade kostnader och ökad rättssäkerhet för den enskilde individen.

- Insatser inom kontaktpersoner avslutas under 2013 för de personer som är boende på gruppboende.

- Vägledande bestämmelser SOL, LSS inom boendestöd

- Ny föreskrift från 2014. Medför ökat behov av 1.0 åa biståndsbedömare.

- Lagkrav från januari 2013 familjehemssekreterare. När vård ges i ett familjehem eller i ett hem för vård eller boende (HVB) ska barnet ha en särskilt utsedd socialsekreterare som ansvarar för kontakterna med barnet eller den unge. Kontakten ska vara personlig och omfatta regelbundna besök och kontakt via t ex telefon. Finns inga resurser att avsätta för detta idag

% Anpassning -0,670 mnkr

För att få en budget i balans har resp. sektor fått en procentuell minskning av ram, för stöd är det -0,670 mnkr. Minskningen påverkar personal i ej lagstyrda verksamheter samt indragning av speciella satsningar för ungdomar under sommaren. Olika alternativ har redovisats och Kommunstyrelsen valde alternativ 4.

Alternativ 4: (-0,670 mnkr)

- Senareläggning av anställningar för biståndsbedömare och familjehemssekreterare (0,640 mnkr)
- Indragning av medel för utbildning av personal inom Stöd (0,030 mnkr)

Risker och konsekvenser

Risk- och konsekvensbeskrivningar för de procentuellt fördelade anpassningarna

Vilka arbetstagare eller grupper av arbetstagare berörs? 1 forskollärare, 1 specialpedagog, 2 kuratorer beroende på vilka alternativ som berörs.

Riskbedömning för brukare

Familjehemsekreterare/Barnsekreterare: Ökad risk för att kommunen tappar inom följande områden. Kommunen följer inte rådande lagstiftning. Förändring i Socialtjänstlagen 2013.

- Ökad fokus på de placerade barnens behov
- Synliggör barnet på ett bättre sätt än andra metoder.
- Mer 3-delat föräldraskapstänkande. Mer tydlighet vem som gör vad i genomförandeplanen.
- Mer strukturerat fokus på barnet och utförligare beskrivningar utifrån livsområdena. Tydligare koppling till föräldraförmåga för det enskilda barnet.

Biståndsbedömare: Kommunen kan inte fullfölja sitt uppdrag utifrån SOFS 2012:12 när det gäller ansvaret för personer med demenssjukdomar och bemanning i särskilt boende. Finns inga personella resurser att genomföra detta utifrån lagstiftarens krav.

Är riskerna allvarliga eller inte?

När det gäller uppskjutande av tjänsten barnsekreterare så kommer det innebära att kommunen inte följer socialtjänstlagens regelverk. Vilket kan innebära vite och badwill för kommunen. Förändring i socialtjänstlagen gjordes 1 januari 2013.

När det gäller uppskjutande av biståndsbedömare så innebär det att kommunen

ej heller följer de lagkrav som beskrivs i SOFS 2012:12 och som träder i kraft årsskiftet 2014.

Riskbedömning för personalen

Vilka risker innebär ändringarna?

Är riskerna allvarliga eller inte?

Mål för sektorn Stöd

Se fullständiga styrkortet för sektorn för Stöd, bilaga 2

- *Resultat enligt god ekonomisk hushållning, som över tid ger ökat handlingsutrymme*
- *Minska antalet barn med psykisk och fysisk ohälsa -Fokus barn och ungdomar.*
- *Öka arbetsmarknad/sysselsättningar till de som uppbär försörjningsstöd- Fokus vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd. - Fokus vuxna brukare inom LSS*
- *Effektivare administrativa processer i hela organisationen-Fokus handläggning/arbetsledning*
- *Fler nöjda, stolta och kompetenta medarbetare- Förbättrad organisation*
- *Verka för en trygg boendemiljö för målgruppen inom området-Medverka i planering av trygg boendemiljö både i det enskilda hemmet och i bostadsförsörjningsplaneringen i stort*

Framtid

Ungdomsarbetslösheten är en stor utmaning i Munkedal. Kommer fortsatt kräva gemensamma satsningar mellan olika myndigheter i kommunen. På familjesidan ser vi fortfarande att antalet barnavårdsanmälningar ligger på en stabil hög nivå vilket kommer innebära stora kostnader även under kommande mandatperiod och hög belastning på socialsekreterarna. LSS/Socialpsykiatri är också verksamheter som kommer öka utifrån att det inom de närmaste åren kommer att komma yngre personer som kommer ha behov av boende och sysselsättning. När det gäller socialpsykiatrin så är vår bedömning att boendestödet kommer att fortsätta att växa då vi ser en tillströmning av unga vuxna som har behov av detta stöd. De nya föreskrifterna gällande demensvården kommer påverka biståndsbedömarnas arbetssituation i hög grad med ökat antal ärenden då alla personer med boendebeslut skall ha en individuell vårdplan med kontinuerliga uppföljningar. I övrigt så ser vi att Stöd kommer växa rent organisatoriskt vilket kommer medföra ett ökat behov av kontorsutrymme och samtalsrum. Inom flyktingverksamheten och då i synnerhet kring de ensamkommande ungdomarna så ser vi att den verksamheten kommer fortsätta att expandera då flyktingströmmen in till Sverige kommer vara fortsatt högt fram till 2016, vilket kommer att innebära en stor belastning på kommunen ifråga om boende och lägenheter för den målgruppen.

8.3.3 Sektor för Barn och utbildning

Verksamhetsbeskrivning

Sektorn samlar de verksamheter som arbetar med utbildning, allt från förskola till vuxenutbildning. Sektorn leds av en sektorschef på 100 %. Verksamheterna är indelade i resultatenheter med en förskolechef/rektor som ansvarig för respektive enhet.

Lilla Foss förskola

Ekonomisk översikt, Ramförslag

Mnkr	Budget	Budget	Budget	Plan	Plan	Plan	*Förändring
Nämndernas ram	2012	2 013	2014	2015	2016	2017	av ramar
Sektor för Barn- och utbildning	196,784	182,442	181,536*	181,536	181,536	181,536	-0,906
Ramförändringar		-14,341**	-0,906	0	0	0	

*Exkl Kompensation för löneökningar och kapitalkostnader

**Organisationsförändring, -14,690 mnkr flytt av kultur, Kost, adm, minskat PO. Verksamhetsförändring 0,349 mnkr. Löner för 2013 inte utfördelat.

Ramförändringar

Sektorn har minskat sin ram med -0,906 mnkr netto.

Sektorn har i uppdrag att anpassa budgeten med -2,006 mnkr för att prioritera verksamhetsförändringar inom verksamhetsområdet. Anpassningen är uppdelad på en del utredningar -0,400 mnkr och en del procentuell anpassning -1,606 mnkr.

Ramförändringar	mnkr
Färre köpta platser gymnasiet	-0,350
Prishöjning köpta platser gymnasiet	0,800
Minskade personalkostnader i Hedekas	-0,500
Skolskjutsar ökade kostnader Vt 2014 Hedekas-Kungsmark	0,800
Ökade kostnader på särskolan	0,200
IT-satsning Datorer	0,300
Minskning av dagbarnvårdare	-0,450
Drift nytt datasystem	0,100
30 % förstelärartjänst	0,200
Utredning Hemmaplanlösning samverkan särskola	-0,400
% Anpassning	-1,606
Summa BoU ram	-0,906

Verksamhetsförändring

- För 2014 beräknas i snitt 3,5 elever färre jämfört med föregående år.
- Prisuppräkning av köpta platser inom gymnasiet.
- Fortsatt IT-satsning på datorer inom grundskolan.
- Från och med höstterminen 2013 kommer årskurs 7-9 i Hedekas att förflyttas till Kungsmarksskolan och detta ger lägre kostnader för personal.
- Kostnad för skolskjutstur mellan Hedekas och Munkedal centrum ökar

- Ökade kostnader till särskolans förskoleklass, samt fritids.
- Vakant tjänst dagbarnvårdare inom område Syd ersätts ej

Utredningar som pågår skall ge minskade kostnader totalt på -0,400 mnkr såsom

- Hemmaplanlösningar framförallt vid Kunskapens hus

% Anpassning -1,606 mnkr

Anpassningen som föreslås innebär minskat antal

- Tjänster med 2.75 åa inom förskola och grundskola -1,306 mnkr.
- 0,50 åa biträdande rektor vid kungsmarksskolan -0,300 mnkr

För att förändringarna ska få helårseffekt kan anpassningsbehovet komma att fördubblas då neddragningarna berör personal och uppsägningar kan komma att behöva verkställas även om budgetbeslut kommer sent 2013.

Risker och konsekvenser

Risk- och konsekvensbeskrivningar för de procentuellt fördelade anpassningarna

Var ska ändringarna genomföras?

Inom verksamheterna förskola och grundskola, samt inom Kunskapens hus verksamheter.

Vilka arbetstagare eller grupper av arbetstagare berörs?

Kan beröra barnskötare, förskollärare, grundskollärare, gymnasielärare, elevassistenter, biträdande rektor.

Riskbedömning för brukare

Vilka risker innebär ändringarna?

Anpassningen kan leda till upplevda stressreaktioner hos personal, ytterligare höjning av sektorns ohälsotal och därmed fler vikarier i verksamheten. Sänkt lärartäthet. Färre personal måste arbeta mer. Anpassningen kan även leda till sämre måluppfyllelse och därmed sämre resultat. Ökade kostnader för timvikarier. Detta sammantaget skapar begränsningar gällande sektorns möjligheter att uppnå utfästelser i den till Skolinspektionen riktade handlingsplanen.

Är riskerna allvarliga eller inte?

Allvarliga.

Riskbedömning för personalen

Vilka risker innebär ändringarna?

Anpassningen kan leda till upplevda stressreaktioner och känsla av otillräcklighet samt till höjda ohälsotal.

Är riskerna allvarliga eller inte?

Allvarliga

Förslag till åtgärder för att minimera riskerna

Specialpedagogiskt stöd till verksamheterna samt möjligheter till handledning.

Mål inom Barn och Utbildning

Se fullständiga styrkortet för sektorn för Barn och Utbildning, bilaga 2

Framtid

Samlad forskning inom pedagogik och psykologi bl a visar att den bästa "vaccinationen" för att ge en människa ett gott liv är lyckade skolresultat.

Lyckade skolresultat minskar individers risk för att hamna i samhällsingripande, bli beroende av ekonomiskt bistånd från samhället, fastna i arbetslöshet och annat utanförskap. I Munkedal har elevers skolresultat sjunkit drastiskt de senaste åren. Samtidigt har lärartätheten sjunkit och sjuktalet ökar.

Huvudmannen har efter Skolinspektionen tillsyn hösten 2012 lagt upp en handlingsplan för strategiskt och systematiskt kvalitetsarbete i syfte att elevers skolresultat ska förbättras och ge unga i Munkedal förutsättningar för ett gott liv. Denna plan presenterades för Skolinspektionen vid uppföljningsmöte i april månad, I planen betonas hela skolans lärandeuppdrag; från förskola till gymnasieskolan, att arbeta med den röda tråden i elevers lärande. I planen ingår även att åter höja lärartätheten framförallt på kommunens högstadieskola. Vidare ingår omstruktureringar gällande särskilt stöd, IKT-stöd i undervisningen mm. Ur ett framtidsperspektiv skulle en kontinuitet och en stabilitet gällande ekonomiska förutsättningar till sektorn gynna utvecklingen

för förbättrade resultat och därmed sänka risken för ungas utanförskap och ökade kostnader i sektor Stöd.

8.3.4 Sektorn för Samhällsbyggnad

Verksamhetsbeskrivning

Sektorn har fem enheter, varav fyra är underställda KS och en serverar Byggnadsnämnden. Fastighetsenheten ansvarar för att kommunens verksamheter skall erbjudas lokaler med god service och kvalitet. Enheten park ansvarar för skötsel av grönytor inom bostadsområden, på kommunens fastigheter samt skötsel av kommunens badplatser. Kommunens vägar, gång- och cykelvägar, snöröjning av egna vägar, offentlig belysning, bidrag till enskilda vägar, trafikfrågor och kartfrågor hanteras inom mark och exploatering.

Ekonomisk översikt, Ramförslag

Mnkr	Budget 2012	Budget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017	Förändring av ramar
Nämndernas ram	62,177	75,889	75,223	74,624	74,624	74,624	-0,666
Samhällsbyggnad							
Ramförändring			-0,666*	0	0	0	

*Exkl Kompensation för löneökningar och kapital-Kostnader.

Ramförändring

Sektorn har minskat sin ram med -0,666 mnkr netto. Sektorn har i uppdrag att anpassa budgeten till 2014 budgetram med -1,386 mnkr för att kunna prioritera verksamhetsförändringar inom verksamhetsområdet. Anpassningen är uppdelad på en del utredningar -0,950 mnkr och en del procentuell anpassning -0,436 mnkr.

Tilläggsanslag höst

Under hösten uppkom behov att utöka kostcheftjänst till heltid samt öka livsmedelsbudgeten pga ökat antal brukare och pga kostpolicy. Kommunstyrelsen äskade 0,300 mnkr till sektor samhällsbyggnad och kommunfullmäktige godkände utökningen.

Ramförändringar	mnkr
Fastighetsunderhåll höjning 25 kr/m ²	1,050*
Sänkt anslag miljönämnden	-0,200
Ersättning från Munkedals Vatten AB	-0,100
Driftkostnader för fastigheter (uppräknings)	0,150
Beräknade intäkter för lokaler till lön	-0,350
Minskade intäkter Finsam	0,120
Minskade driftkostnader	
Fisketorpsskolan	-0,350
Lägre energikostnader	
Hällevadsholms skola	-0,200
Fotbollsplan driftkostnad (politisk)	0,100
Fotbollsplan driftkostnad (politisk)	-0,100
Ospecificerade medel	0,100
Utredning: Riksbyggen. KF beslut 25/4. Fastigheterna övergår till kommunal förvaltning.	-0,700
Utredning: lokalfråga för de fackliga organisationerna	-0,050
% Anpassning	-0,436
Utökat kommunbidrag KF nov för livsmedel och kostchef.	+0,300
Summa Samhällsbyggnad	-0,666

Verksamhetsförändringar

- Kommunfullmäktige har konstaterat att underhållsnivån i det kommunala fastighetsbeståndet är mycket låg. KF har anslagit 60 kr per m². Nivån borde vara 110-120 kr per m². Förslaget innebär att nivån höjs med 25 kr/m². Ytterligare höjning erfordras för att hindra kapitalförstöring.
- Samverkan miljönämnd innebär effektivisering och rationalisering av verksamheten. Dessutom bör andelen debiterbar tid öka.
- Ersättning från Munkedals vatten för tjänster mm
- Driftkostnader för fastigheter: Uppräkning av driftkostnader för fastigheter i kommunen som el, va etc samt indexförändringar av avtal
- Beräknade intäkter för lokaler för lön: När lönesamverkan kör igång i Munkedal behövs fler arbetsplatser när personal från andra kommuner kommer hit.
- Extern hyresgäst lämnar kommunala lokaler.
- Minskade driftkostnader för Fisketorpsskolan: Så länge fastigheten inte avyttras finns kommunala kostnader för drift och skötsel. Kostnaderna har halverats jämfört med när skolan drevs i lokalerna.
- Lägre energikostnader för Hällevadsholms skola: Oljeeldningen (ca 50 m³) ersätts med bergvärme, vilket ger lägre kostnader.
- Höjt bidrag till föreningsdrift av fotbollsplaner. Anslaget har varit oförändrat under flera år. Kommunstyrelsen beviljar inte utökning av bidrag för 2014 100 tkr.

Utredningar som pågår skall ge minskade kostnader totalt på 0,950 mnkr såsom:

- Minskat underhåll: Redan låg underhållsnivå minskas ytterligare. Endast akutåtgärder kan åtgärdas.
- Politiskt beslut: Riksbyggen: OBS beslut i KF. Genom lägre kostnader för ränta och

administration samt sänkt underhållsnivå sänks kostnaderna med ca 0,700 mnkr. Genomförs inte denna förändring ökar behovet av ytterligare nerdragning av verksamhet med -0,700 mnkr.

- Lokalfråga för de fackliga organisationerna: Hyreslokalen för facklig verksamhet på Brudås sägs upp och ett alternativt förslag har tagits fram, vilket ger minskade kostnader.

% Anpassning -0,436 mnkr

Anpassningen innebär minskat

- Underhåll fastigheter, minskas generellt, dvs kommer att drabba alla fastigheter. Minskningen gäller främst inre underhåll men även yttre, något som kan leda till att fastigheter skadas. Personal, elever och äldre kommer att märka av försämrat underhåll. -0,211 mnkr.
- Underhåll på gator leder till minskade möjligheter att åtgärda potthål och skador på beläggningen. På belysningssidan kommer endast elfel, som riskerar människors hälsa att åtgärdas. Trasig belysning åtgärdas inte. -0,100 mnkr)
- Borttagande av anslag för konsulter -0,050 mnkr.
- Leasingbil, leasingbilens försvinnande innebär sämre möjligheter att ge sig ut på fältet. Spontanbesiktningar blir inte möjligt längre utan tillsyn. -0,075 mnkr.

Risker och konsekvenser

Risk- och konsekvensbeskrivningar för de procentuellt fördelade anpassningarna.

Precisera den planerade förändringen

Vad består ändringen av?

Sänkt underhåll av gator och fastigheter, borttagande av anslag för konsulter, leasingbil etc.

Var ska ändringarna genomföras?

Underhållen minskas generellt, dvs kommer att drabba alla fastigheter. Minskningen gäller främst inre underhåll men även yttre något som kan leda till att fastigheter skadas. På gatusidan minskar möjligheten att åtgärda potthål och skador på beläggningen. På belysningssidan kommer endast elfel, som riskerar människors hälsa att åtgärdas. Trasig belysning åtgärdas inte.

Vilka arbetstagare eller grupper av arbetstagare berörs?

Leasingbilens försvinnande innebär sämre möjligheter att ge sig ut på fältet. Spontanbesiktningar blir inte möjligt längre utan tillsyn, arbetsplatsbesök etc får planeras i större utsträckning. Personal, elever och äldre kommer att märka av försämrat underhåll.

Riskbedömning för brukare

Vilka risker innebär ändringarna?

Fastigheternas skick kommer att försämrans. Risk för personskada bedöms inte uppstå, däremot påverkas trivsel på de olika arbetsplatserna. Angående släckt gatubelysning kommer att hävdas ökad risk för våldsbrott och inbrott. Bristande gatuunderhåll kan innebära att fordon skadas.

Är riskerna allvarliga eller inte?

Risker för personskada är inte allvarliga. Det kan däremot riskerna för egendoms- och byggnadsskada vara.

Riskbedömning för personalen Vilka risker innebär ändringarna?

Inga större risker bedöms uppstå.

Är riskerna allvarliga eller inte?

Inte allvarliga.

Mål inom samhällsbyggnad

Se fullständiga styrkortet för sektorn för samhällsbyggnad, bilaga 2

- *Resultat enligt god ekonomisk hushållning, som över tid ger ökat handlingsutrymme*
- *Högre effektivitet och servicegrad gentemot våra kunder/medborgare*
- *Effektivare administrativa processer i hela organisationen*
- *Fler nöjda, stolta och kompetenta medarbetare*
- *Minska energianvändningen, särskild handlingsplan, fastställda mål*

Framtid

Kommunen har en avsevärd förmögenhet bunden i fastigheter och gator. Bristande underhåll innebär en kapitalförstörelse och att kommande insatser blir dyrare och mer omfattande än vad som annars vore fallet.

Inom sektorns verksamhetsområden råder generellt svårigheter att rekrytera kompetent personal. Inom tekniska områden bedöms svårigheterna öka, något som bör leda till fler samarbeten med andra kommuner.

Beredskapen avseende möjligheten att tillhandahålla industrimark och tomter bör även framöver vara god.

8.3.5 Kommunledningskontor

Verksamhetsbeskrivning

Tillväxt- och kulturenheten har som sin övergripande uppgift att vara kommunens gemensamma resurs i tillväxt- och utvecklingsfrågor samt kultur. Inom ramen för detta övergripande ansvar hanterar avdelningen biblioteksfrågor, EU-projekt, marknadsförings- och värdsfrågor, kommunens bostadspolitik och försköningsfrågor. Andra väsentliga ansvarsområden är folkhälsofrågorna samt övergripande utvecklingsprojekt. Enheten handhar all fysisk planering (översiktlig- och detaljplanering). På avdelningen finns också kommunens näringslivsfunktion. Även frågor som rör landsbygdsutveckling hanteras här. Enheten har ansvaret för trafikförsörjningsfrågor och håller i kontakterna med länstrafikbolaget, samt turist- och fritidsfrågor.

Personal- och löneenheten ansvarar för personalstrategiska frågor såsom lönepolitik, arbetsmiljö, samverkan, jämställdhet och framtida personalförsörjningsfrågor. Lag och avtalsfrågor, förhandlingar samt råd och stöd till chefer inom personalområdet. Enheten arbetar med förebyggande insatser för att minska ohälsotalen och arbetar konsultativt i rehabiliteringsärenden. Löneadministration, pensionshandläggning och försäkringsfrågor samt driftkörningar i lönesystemet.

Ekonomienheten handhar ekonomisk service till nämnder, styrelser och förvaltningar. Detta

innefattar bl. a hantering av leverantörs- och kundfakturer, kravhantering, bokföringsorder samt rådgivning i ekonomifrågor till verksamheterna. En stor del av verksamheten är den s.k. centrala ekonomihanteringen som innebär ansvar för bl. a budget, bokslut, ekonomisk uppföljning, finansfrågor, ekonomistyrningsfrågor och ekonomiska utredningar. Inom ekonomienheten finns också ett övergripande ansvar för kommunens upphandlings- och inköpsfrågor samt utvecklingsfrågor av ekonomiadministrativ art.

Administrativ enheten ansvarar för den administrativa verksamheten kring kommunfullmäktige, kommunstyrelse och valnämnd. Detta innebär bl. a sekreterarservice, post- och diariehantering, arkivvård, råd och stöd till andra, utrednings- och beredningsarbete, kommunrättsliga och civilrättsliga frågor m.m. Ansvaret för kommunens telefonväxel ligger här.

Ekonomisk översikt, Ramförslag

	Budget 2012	Budget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017	Diff
Nämndernas ram							
Kommunledningskontor		55,890	56,526*	56,526	56,526	56,526	0,636
<i>Kommunchef varav</i>		34,044	34,488	34,488	34,488	34,488	0,444
<i>-Rtj mitt Bohuslän</i>		9,277	9,367	9,367	9,367	9,367	0,090
<i>Tillväxt och Kultur</i>		2,592	3,135	3,135	3,135	3,135	0,543
<i>Fd. Verksamhetsstöd varav</i>		19,255	18,904	18,904	18,904	18,904	-0,351
<i>-IT-nämnd</i>		2,269	2,069	2,069	2,069	2,069	-0,200
		6,938**	0,636				

*Exkl Kompensation för löneökningar och kapitalkostnader

** Organisationsförändringar; flytt AME, flytt adm, minskat PO -3,274 mnkr. Verksamhetsförändring 10,212 mnkr. Löner ej för 2013 inte utfördelat.

Ramförändring

Utökning för kommunledningskontoret uppgår till 0,636 mnkr för 2014.

Kommunledningskontoret har i uppdrag att anpassa med -848 mnkr för att prioritera verksamhetsförändringar inom verksamhetsområdet. Anpassningen är uppdelad på en del utredningar och en del procentuell anpassning.

Ramförändringar	mnkr
Personalkostnader	-0,090
Indexreglerade avtal inom område Fritid	0,035
Allaktivitetshus (Politisk)	0,700
Heltidsprojektet (Politisk)	0,750
Rtj. Mitt Bohuslän utökad medlemsavg.	0,090
Utredning: Övrigt, minskade kostnader	
Utredning: Kommunchef	-0,250
Utredning: IT- genomlysning	-0,200
% anpassning	-0,398
Summa Kommunledningskontor	0,636

Verksamhetsförändring

- **Minskade personalkostnader:** Minskade personalkostnader till följd av pensionsavgång.

• Indexreglering avtal Fritid

- **Allaktivitetshus:** Budgeten för allaktivitetshuset höjs under 2014 för att möjliggöra en utveckling av den verksamhet som nu bedrivs i "Stugans" regi. Formerna för det kommande allaktivitetshuset utreds för närvarande.

- **Heltidsprojektet:** Den utredning som genomförts angående heltid visar på en stor osäkerhet om denna åtgärd är kostnadsdrivande eller ej. Därför anslås 0,750 mnkr. I första hand som täckning för de kostnader som uppstår för projektledartjänsten på 50 %.

• Räddningstjänsten Mitt Bohuslän

Utökad medlemsavgift med 0,090 mnkr för kompensation av hyreshöjning av ombyggnation av brandstation i Lysekil.

Utredningar som pågår skall ge minskade kostnader totalt på -0,450 mnkr såsom

- IT-genomlysning (-0,200 mnkr): Lägre kostnader för IT-tjänster. Effekten i Munkedals kommun kan bli något sämre funktionalitet.
- Minskade kostnader kommunchef (-,250 mnkr): Minskade kostnader för arvoden och köpta utredningar. Arvoden för politisk verksamhet inom Kommunstyrelsen har visat överskott under flera år, i och med detta kan denna budget minskas med 0,150 mnkr. Budget för köpta utredningar minskas med 0,100 mnkr, detta kan innebära ökade krav på kommunens utredningskapacitet. Detta kan innebära ökad arbetsbelastning för medarbetare som arbetar med utredningar av olika slag.

% Anpassning -0,398 mnkr

- Kommunchef, minskade administrativa kostnader -0,145 mnkr.
- Tillväxt och kultur -0,102 mnkr. Minskning av kurser och konferenser, allmän återhållsamhet gällande inköp
- Verksamhetsstöd -0,151 mnkr, allmän återhållsamhet vad gäller kostnader för utbildning, material och övriga inköp.

Risker och konsekvenser

Risk- och konsekvensbeskrivningar för de procentuellt fördelade anpassningarna.

Precisera den planerade förändringen

Vad består ändringen av?

Minskade kostnader för diverse administrativa kostnader.

Var ska ändringarna genomföras?

Kommunchefens centrala poster.

Vilka arbetstagare eller grupper av arbetstagare berörs?

Kommunchef

Riskbedömning för brukare

Vilka risker innebär ändringarna?

Ej allvarlig

Är riskerna allvarliga eller inte?

Ej allvarlig

Riskbedömning för personalen

Vilka risker innebär ändringarna?

Ej allvarlig

Är riskerna allvarliga eller inte?

Ej allvarlig

Enhet: Tillväxt- och kulturenhet

Anpassning: 0,102 mnkr

Precisera den planerade förändringen

Vad består ändringen av?

Minskning av kurser och konferenser, allmän återhållsamhet gällande inköp

Var ska ändringarna genomföras? Inom Tillväxt- och kulturenheten

Vilka arbetstagare eller grupper av arbetstagare berörs? All personal inom enheten

Riskbedömning för brukare

Vilka risker innebär ändringarna? Inga

Är riskerna allvarliga eller inte? Ej allvarliga

Riskbedömning för personalen

Vilka risker innebär ändringarna? Inga

Är riskerna allvarliga eller inte? Ej allvarliga

Enheter: Personalenhet, Löneenhet, Ekonomienhet, Administrativ enhet

Anpassning: 0,151 mnkr.

Precisera den planerade förändringen

Vad består ändringen av?

Allmän återhållsamhet vad gäller kostnader för utbildning, material och övriga inköp.

Var ska ändringarna genomföras?

Inom enheternas ansvar.

Vilka arbetstagare eller grupper av arbetstagare berörs? Anställda inom enheternas ansvar berörs marginellt.

Riskbedömning för brukare

Vilka risker innebär ändringarna? Inga

Är riskerna allvarliga eller inte? Ej allvarliga

Riskbedömning för personalen

Vilka risker innebär ändringarna?

Minimala risker, men på lång sikt kan minskad utbildning dock ge effekter genom minskad kunskapsinhämtning.

Är riskerna allvarliga eller inte? Ej allvarliga

Mål för Kommunledningskontor

Se fullständiga styrkortet för tillväxt-och kultur samt kommunledningskontor, bilaga 2

- *Resultat enligt god ekonomisk hushållning, som över tid ger ökat handlingsutrymme*
- *Nöjda och kompetenta interna kunder.*
- *Effektivare administrativa processer i hela organisationen, förändrat arbetssätt för att nå målet effektivare processer.*
- *Fler nöjda, stolta och kompetenta medarbetare, som är delaktiga och får ökad färdighet.*
- *Minska energianvändningen*

Framtid

Inom kommunledningskontoret finns kommunens organisation för tillväxt och kultur liksom enheterna för det interna verksamhetsstödet ex. ekonomi- och personalområdena. Under närmaste tiden kommer stort fokus att läggas på att göra kommunen känd som en attraktiv boendekommun men också som en kommun som värnar om sina anställda, den goda arbetsplatsen. För flera yrkesgrupper räknar man med att behovet av kompetent personal ökar, bl.a beroende på pensionsavgångar parat med ökning av antalet äldre. I denna hårdnande konkurrens måste vi kunna visa på att det är intressant att arbeta hos oss. Munkedals strategiska läge, som en knutpunkt i norra Bohuslän, ger oss goda förutsättningar för expansion – såväl för boende som företagande. En fortsatt och intensifierad utveckling och förbättring av alla verksamheter, där vi blir kända för en hög kvalitet, kommer även detta att bidra till att vi tar ytterligare steg i riktning mot kommunens vision " Munkedal – mer av livet".

Från 1 februari 2013 pågår en utredning om gemensamt lönekontor för Munkedals kommun tillsammans med Sotenäs kommun och Lysekils kommun. Beslut om gemensam Löneenhet kommer att tas i september i respektive kommun. Värdkommun för lönefunktionen kommer att bli Munkedals kommun.

8.4 Byggnadsnämnd

Verksamhetsbeskrivning

Byggnadsnämndens verksamhetsområden omfattar bygglov med närbesläktade arbetsområden. Verksamheten regleras bl.a. enligt Lagen om skydd mot olyckor, Plan- och bygglagen samt av kommunens ambitioner inom verksamheterna. Byggenheten ingår i Samhällsbyggnadssektorn tillsammans med

enheterna fastighet, park och skog, mark/exploatering samt kostenheten.

Den 1 januari 2013 bildades den gemensamma Miljönämnden "Miljönämnden mellersta Bohuslän" med Sotenäs som värdkommun. Samverkande kommuner är Lysekil, Sotenäs och Munkedal. Kommunstyrelsen ansvarar för utbetalning av anslag till Miljönämnden.

Ekonomisk översikt, Ramförslag

Mnkr	Budget 2012	Budget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017	Förändring av ramar
Nämndernas ram	2,395	2,296	0,555	2,076	2,076	2,076	-1,741
Byggnadsnämnd varav							
Ramförändringar		-0,099	-1,741				

*Exkl Kompensation för löneökningar och kapitalkostnader

Ramförändringar

Byggnadsnämnden har en ramminskning för 2014 på 0,220 mnkr. Anpassningen är uppdelad på en del utredningar/genomlysning av miljönämnden på -0,200 mnkr och en del procentuell anpassning på -0,020 mnkr.

Omorganisation

Kommunfullmäktige tog beslut om att flytta miljönämndens kommunbidrag till kommunstyrelsen pga organisationsförändring på totalt 1,521 mnkr.

Ramförändringar	mnkr
Utredning: Miljö – genomlysning (effektivisering i samband med samarbetet)	-0,200
% anpassning	-0,020
Flytt av kommunbidrag pga omorganisation	-1,521
Summa Byggnadsnämnd	-1,741

Anpassning

Byggenheten inom Samhällsbyggnadssektorn. Anpassningen sker genom allmän återhållsamhet - 0,006 mnkr. Miljönämnden beskrivning av anpassning på -0,214 mnkr.

Enligt beslutet om bildandet av en ny gemensam miljönämnd med tillhörande organisation ska under 2013 en slutlig budget och fördelningsprincip för kommunernas intäkter beslutas. Verksamheten är finansierad både genom kommunbidrag samt avgifter från tillsynen. Kommunerna skiljer sig delvis åt vad gäller storlek, karaktär samt uppdrag.

I konsekvensbeskrivningen redovisas effekterna av:

- en budgetram motsvarande 2013-års nivå
- en budgetram med en minskning med 600 tkr (motsvarande 200 tkr/ kommun)
- hur olika nivåer på tillsynstaxan påverkar ekonomin

Sammanfattning av konsekvenserna finns i bilaga 6 från Miljöenheten. Här redovisas en sammanfattning.

En minskad budget medför en ungefärligen proportionell minskad personalstyrka, då de personalrelaterade kostnaderna utgör över 80 % av totalkostnaden. Följden blir då färre handläggartjänster, då kostnader för administrationen inte bedöms kunna minskas.

Miljönämnden har inkommit med ett äskande om 0,200 i utökat kommunbidrag för budget 2014 som avser Munkedals kommun. Se bilaga 5.

Mål för byggnämnd

Se fullständiga styrkortet för samhällsbyggnad, bilaga 2

Framtid

Munkedal är inne i en aktiv och expansiv fas. Det gäller att gå från planering till genomförande. Intresset för byggnation och etablering i kommunen märks tydligt i antalet pågående planarbeten samt förfrågningar om förhandsbesked och bygglov. Nya PBL-lagstiftningen fr.o.m. 2011 har medfört en ökad myndighetsinsats i de enskilda ärendena.

För att fullt ut kunna leva upp till den kommunala ambitionen om snabb handläggning samt god information och rådgivning krävs en flexibilitet samt en rätt anpassad organisation. Detta innefattar bl.a. att arbeta med såväl ordinarie tillsyn som förebyggande information och inspektioner. Kombinerat med en utökad organisation avses behovet av tvingande beslut/förelägganden att minska och möjligheterna att aktivt delta i utvecklandet av Munkedal att förbättras.

Samarbetet med grannkommuner avses att utvecklas och nya former för samarbete kommer att prövas. Nuvarande organisation med relativt få handläggare är sårbar. Syftet med samarbete är att minska vår sårbarhet samt öka möjligheten att tillvarata spetskompetens.

9. Personal

Munkedals kommun har en centralt placerad personalenhet. Det övergripande uppdraget är att förverkliga en gemensam personalpolitik i hela organisationen. Verksamheten ska även vara stöd till chefer i personalfrågor.

Personalstrategi

En av de viktigaste utmaningarna för Munkedals kommun att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla kompetenta medarbetare. Dessa utmaningar ställer stora krav på det personalstrategiska arbetet. För att vara en attraktiv arbetsgivare fokuserar kommun på ledarskap, medarbetarskap förebyggande hälsoarbete och förbättrad organisation.

Ledarskap och medarbetarskap

För att utveckla ledarskapet har samtliga chefer genomgått en utbildning i coachande ledarskap tillsammans med Sotenäs kommun. ESF-projektet innehåller metoder för att arbeta med ständiga förbättringar. bidragit till att kommunen har tagit fram förslag till värdegrund och medarbetarpolicy. En revidering av nuvarande ledarskapspolicy pågår också som en följd av utvecklingsinsatsen.

Ett sätt att öka medarbetarnas engagemang och delaktighet är samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare. Denna dialog förs via arbetsplatsträffar och samverkansgrupper. Kommunen följer, genom en vart annat år återkommande medarbetarenkät, aktivt upp hur medarbetare och chefer upplever sin arbetssituation och utveckling i arbetet.

Arbetsmiljö

Det pågår ett arbete att ta fram en övergripande riskbedömning i kommunen. Riskbedömningen och värdegrunden utgör en plattform för en arbetsmiljöpolicy med målsättningar och mått. Policyn kommer ingå som en del i översynen av mål och kvalitetsarbetet. Utifrån mål och mått skall varje enhet arbeta med aktiviteter. Aktivisterna skall följas upp årligen. Kompetensförsörjning (rekrytera, utveckla och behålla). Rutin för rekrytering har tagits fram i syfte att kvalitetssäkra rekryteringsprocessen. Dessa riktlinjer är väl förankrade i organisationen.

Jämställdhet

Mot bakgrund av att arbetsgivare och arbetstagare skall samverka om aktiva åtgärder för att jämställdhet i arbetslivet ska uppnås har kommunen genomfört en systematisk lönekartläggning. Denna kartläggning genomförs kontinuerligt enligt gällande lag. Syftet med kartläggningen är att identifiera, utjämna och förhindra eventuella osakliga skillnader i löner

mellan kvinnor och män som utför arbete som är att betrakta som lika eller likvärdigt.

PA- och lönesystem

Under 2012 fick Munkedals kommun ett nytt PA- och lönesystem. Upphandling skedde tillsammans med Sotenäs och Lysekils kommuner. Förnärande pågår en utredning som syftar att utreda ett gemensamt lönekontor 2014-01-01 med placering i Munkedals kommun.

10. Framtid kommunen i sin helhet

Kommunledningskontor

Inom kommunledningskontoret finns kommunens organisation för tillväxt och kultur liksom enheterna för det interna verksamhetstödet ex. ekonomi- och personalområdena. Under närmaste tiden kommer stort fokus att läggas på att göra kommunen känd som en attraktiv boendekommun men också som en kommun som värnar om sina anställda, den goda arbetsplatsen. För flera yrkesgrupper räknar man med att behovet av kompetent personal ökar, bl.a beroende på pensionsavgångar parat med ökning av antalet äldre. I denna hårdnande konkurrens måste vi kunna visa på att det är intressant att arbeta hos oss. Munkedals strategiska läge, som en knutpunkt i norra Bohuslän, ger oss goda förutsättningar för expansion – såväl för boende som företagande. En fortsatt och intensifierad utveckling och förbättring av alla verksamheter, där vi blir kända för en hög kvalitet, kommer även detta att bidra till att vi tar ytterligare steg i riktning mot kommunens vision "Munkedal – mer av livet".

Sektor för Barn och utbildning

Under året har skolinspektionen genomfört sin tillsyn av kommunens verksamheter och efter en delvis hård kritik har ett gediget utvecklingsarbete inletts. Det är helt centralt att detta påbörjade arbete ges förutsättningar att fortsätta, bl.a genom satsningar på specialpedagogiskt stöd, IT-verktyg och dessutom en generell höjning av lärartätheten. Samlad forskning inom pedagogik och psykologi visar att den bästa "vaccinationen" för att ge en människa ett gott liv är lyckade skolresultat. Lyckade skolresultat minskar individens risk för att hamna i samhällsingripande, bli beroende av ekonomiskt bistånd från samhället, fastna i arbetslöshet och annat utanförskap.

Sektor för Stöd

Ungdomsarbetslösheten är en stor utmaning i Munkedal. Det framgångsrika arbetet, bl.a i den verksamhet som går under namnet "på G", bör därför ges förutsättningar att ytterligare utvecklas vilket kräver fortsatt gemensamma satsningar mellan olika myndigheter i kommunen.

Antalet barnavårdsanmälningar ligger på en stabil hög nivå och medför en hög belastning på socialsekreterarna. Det förebyggande stödteamet har kommit igång och bedöms kunna medverka till ännu tydligare förebyggande åtgärder, vilket på sikt ska kunna leda till minskade kostnader och ett bättre stöd till elever, föräldrar och personal. LSS/Socialpsykiatri är också verksamheter som kommer öka utifrån att det inom de närmaste åren kommer att komma yngre personer som kommer ha behov av boende och sysselsättning. De nya föreskrifterna gällande demensvården kommer påverka biståndsbedömarens arbetssituation i hög grad med ökat antal ärenden då alla personer med boendebeslut skall ha en individuell vårdplan

med kontinuerliga uppföljningar. Inom flyktingverksamheten och då i synnerhet kring de ensamkommande ungdomarna antas verksamheten fortsätta att expandera då flyktingströmmen in till Sverige kommer vara fortsatt högt fram till 2016. Detta innebär en stor belastning på kommunen ifråga om boende och lägenheter för den målgruppen.

Sektor för Vård och omsorg

Den absolut största utmaningen för vård och omsorg i Munkedals kommun är hur verksamheterna ska kunna leva upp till de bestämmelser som fördes in i socialtjänstlagen 1 januari 2011 som innebär att äldre ska få leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (*nationell värdegrund*) samt att de äldre ska ges ökade möjligheter till inflytande över hur och när beviljade insatser utförs. För att förtydliga lagkraven har nya föreskrifter med bestämmande regler för ansvaret om personer med demenssjukdom och bemanning i på särskilda boenden beslutats och gäller från januari 2014. Genomlysningen av verksamheterna inom vård- och omsorg fortsätter under året. Beslut har fattats om utveckling av demenscenter i kommunen där man kommer att erbjuda en demensomsorg av god kvalitet, kontinuitet och professionalitet bland annat genom en ökad samverkan med primärvården. Struktur och antal platser inom särskilda boenden kommer att bli nästa område som belyses. Beslut under dessa områden förväntas kunna fattas under hösten 2013.

Liksom landet i stort råder även i Munkedal brist på sjuksköterskor och det krävs en del satsningar från arbetsgivaren för att kunna behålla, utveckla och rekrytera sjuksköterskor till kommunen med rätt kompetens. Under de närmsta åren framöver kommer en ganska stor del av personalen inom vård och omsorg gå i pension och kommunen måste ta ett ansvar för att på olika sätt marknadsföra omvårdnadsyrket.

Sektor för Samhällsbyggnad

Sektorn ansvarar för kommunens fastigheter och inhyrda lokaler, gator, parker och mark, kostverksamheten samt bygglovsverksamheten. Sektorn svarar även för utbyggnad av bostadsområden och industriområden.

Vid årsskiftet bildades Munkedals Vatten AB/Västvatten AB och den gemensamma miljönämnden mellersta Bohuslän. Det faktum att allt mer av den kommunala verksamheten bedrivs i bolag och andra organisationer utanför den kommunala förvaltningen ställer stora krav på ledning och styrning för att inte medborgaren ska påverkas negativt. Förhoppningar ställs på att "proppen ska gå ur" och att företag och verksamheter ska etablera sig i större omfattning i kommunen. Orosmoln finns avseende kostnadsutvecklingen för bostadsanpassningsbidrag, det låga anslaget för fastighets- och gatuunderhåll samt administrativ belastning.